

Observatoriulu ese de done ori in septemana, mercuria si sambat'a.

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci; — numeri singuratici se dau cate cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie seu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare cate 7 cr., la adou'a si a treia cate 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 23.

Sibiu, 21/2 Aprile 1879.

Anulu II.

Deschidere de prenumeratiune dela 1/13 Aprile a. c.

Acei domni abonati carii s'au prenumeratu la „Observatoriulu“ numai pre cate trei luni, adeca pana la 31 Martiu st. v., sunt rogati a'si innoi abonamentulu pe 1/13 Aprile, pentru-ca se nu li se curme espeditiunea diariului.

Pretulu pe 3 luni pana la 30 Iuniu st. v. este numai 2 florini val. austriaca, era pe urmatoriele 9 luni pana la 31 Decembre 6 fl. In afara unde porto postei este duplu, diariulu nostru costa 22 franci pe 1 anu intregu, 11 franci pe 1/2 anu, sau in valuta austriaca 10 fl. pe 1 anu, 5 fl. pe 1/2 anu.

Precum amu anuntiatu de repetite-ori, pretulu se pote transmite in bilete de banca austriaca, sau in bilete ipotecarie romanesce, sub cuverta sigilata in regula, sau prin mandate (asemnatiuni) postali.

Tote abonamentele se adressedia de a dreptulu la Redactiunea „Observatoriului“ in Sibiu, piati'a mica Nr. 27.

In capital'a Bucuresci abonamentele se facu si la librari'a J. Szöllösy in piati'a teatrului.

In Craiova onoratu domnu professoru Sim. Mihalescu avu bunatate a lua asupra'si primirea si inaintarea de abonamente.

Espeditiunea de aici din locu se face cu mare precisiune; cu tote acestea totu se intempla unele neregularitati pe la posta; noi inplinu cu tota placerea ori-ce defecte, numai se ni se arate in 8 zile, computate din diu'a in care ar fi trebuitu se ajunga cutare Nr. la adres'a lui.

Redactiunea.

Proiectulu legii de magiarizare in comisiunea dietei.

In legislatiunile Ungariei s'au intemplat de 12 ani incocce mai multe lucruri fenomenali, nicairi mai vedute nici audite. Unulu din acelea este si proiectulu de lege, cunoscutu lectoriloru nostri in preuna cu motivele lui, precum si ca acela e depusu la biroulu camerei, apoi transpusu la o comisiune, spre a'si da parerea asupr'a lui.

Acea comisiune se intruni in 27 Mar. sub

presidenti'a deputatului Gabr. Váradi, proprietariu din Marmati'a, incuscritu cu famili'a baroniloru Stoica din acelasiu comitatu. Resultatulu lucrariiloru acelei comisiuni se vede publicatu in tote diarele capitalei unguresce, pe scurtu, dara totusi caracteristicu si demnu de a medita seriosu asupr'a lui, precum se va vedea indata.

Mai antai luandu cuventulu dn. ministru Trefort declarà indata dela inceputu, ca densulu se va invoi la orice modificare, ce nu ar fi destinata a inaspri legea, in locu de a o mai inblandi. Cu acesta dn. ministru recunoscu pe facia, ca proiectulu seu este in adeveru prea ageru (eles).

Faimosulu renegatu Bela Grünwald facu declaratiune totu asia de neasteptata, spunendu curatu, ca elu nu crede se pota folosi ceva legea la poporulu tieranu, era mai anume la romani si la ruteni; ci ca tote incordarile de a magiarisa voru remanea cu totulu in desiertu, fora picu de resultatu, ostenela perduta (elveszett munka); deci elu e de parere, ca magiarizarea se se marginisca numai la orasie si cetati; elu inse scie, ca cas'a deputatiloru e decisa a generalisa legea, asia se va supune si densulu; la detailuri va vota pentru indulcirea legi, dara apoi pentru catu va remanea din proiectu ca lege, va cere ca se fia executata cu rigore. Asia dara acestu renegatu vrasmasiu vechiu alu nationalitatiloru, s'a spariatu chiaru de fapt'a maniloru sale, ca-ci adeca acelu omu are parte considerabile din ur'a semenata si inradecinata mai alesu intre slavaci.

Cunoscutulu Aladar Molnár declara, ca saluta cu bucuria proiectulu, inse numai in principiu, continua a vorbi in termini asia de incurcati, incatu abia poti gaci ce vrea; mai pre urma inse totu ese, ca si elu este forte ingrijatu de realizarea practica a legi, inca si dupace se va mai inblandi; in fine inputa ministrului, ca de ce a si mai esitu cu acelu proiectu, in locu de a da legea scolastica in revisiune, si atunci se fia viritu (escamotatu) in ea si magiarizarea scoleloru elementarie, asia, in catu nici se se observe si se nu produca intre nationalitati agitatiunea ce se vede.

Acelea cuvente ale lui Molnár, care si asia nu se are bine cu ministrulu, au intiepatu pe dn. Trefort, ceea ce se cunoște limpede din replic'a densului. „Sunt atati ani de candu imi cereti si insisteti neincetatu pentru o lege ca acesta“, dice

ministrulu, „era daca o asi fi legatu de legea instructiunei poporului, revisiunea ar fi produsu agitatiuni si mai mari.“

Fanaticulu ardelenu Ales. Hegedüs ii pare reu, ca legea acesta nu s'a infintiatu indata dela 1868. Vede si elu ca s'au produsu agitatiuni, crede inse ca acelea nu sunt generali. Adopta proiectulu, pretinde inse ca legea se fia executata cu prudentia (eszéjesség, care se pote traduce multu mai nemeritu cu astutia-viclesiugu); mai cere ca statulu se faca asia numite asile de prunci mici (Kleinkinderbewahranstalt, kisdodovoda), in care se infunde pe prunculeti dintre 2 si 5 ani luandu'i din grija mamelor si dandu'i pe mani de doice ungurice, care se vorbesca numai unguresce cu ei; adeca mesura luata dela ienicerii turcesci de odinora.

Betranulu Csengery, membru alu academiei, se indoiesce forte de rezultatele asteptate dela legea acesta, roga pe ai sei, ca se nu'si faca illusiuni, ca-ci elu nu crede ca invetiarii dela scolele elementarie se pota magiarisa vreodata.

Gabriel Baross este de opiniunea lui Hegedüs, ca acesta lege trebua se se introduca de multu; mai spune cate verdi si uscate, ca oricare altu fanaticu, apoi mostra si pe ministru, pentru-ca espunerea sa de motive suna ca si cum si-ar cere scusa dela nationalitati.

Carol Szabó consiliariu ministeriale tine, ca daca candidatii nu voru fi in stare se invetie unguresce in scolele pedagogice magiarisate, apoi nu o voru mai invetia nici in 12 ani, in fine ia pe ministru in aparare contra lui Baross. In discussiunea speciale taiara din titulu legi cuventulu „obligatoria“, (vedi „Obs.“ Nr. 19). Adeca legea acesta, adeca invetiarea limbei magiare, se nu fia obligatoria? Atunci de ce treba va fi acea lege? Intr'aceea se avemu patientia pana va termina comisiunea si va fi gata cu operatulu seu, ca se vedemu ce se va alege mai alesu din §§-ii 7, 8 si 9, in care este prevediuta o controla stricta, ce va se o exercite nu numai ministrulu de instructiune publica prin organele sale, ci si ministrulu de interne prin ale sale, prin politia, prefecti, vice-prefecti si subprefecti cu gendarmii, dorobantii, haiducii si spionii lor.

Atata se adeveri in dio'a de antai a comisiunei, ca ministrulu Trefort sta sub influinti'a si

Foisiór'a „Observatoriului“.

Cum petrecu tieranii candu se afla la drumu.

(Schitie din viati'a poporului.)

De: Grigorie M. Jipescu.

(Urmare si fine.)

Dupa ce dregu, le vine anim'a la locu, fetia li se inseninedia, le vine graiu, uita de necasu si de cele patite si incepu erasi cu glumele. Plecandu dela conacu si mergendu la drumu Nastassica, flacau cu boii galbeni de i vedi inainte, isi da cote cu ande nene-seu si rupendu-o cu rusinea spune: ca i s'a facutu peru maciua de ce a vedutu elu in hei Bucuresci, vorb'a haluia, unde pung'a scuturesci, candu a fostu acolo cu scandurile lui logofetu Mieluca. Dice ca a descargatu marfuti'a la unu boeriu ajungendu la elu dupa resaritulu sorelui, si ca in cestu ala la boeriu nici canii lui nu se tredisera din culcusi, necum omenii d'acolo din curte. Mai trecu ce trecu si apoi audii balancanindu unu clopotu de cioie si'si dise colo ostenitu, dar acu? ce se hie asta? Candu colo era unu clopotu atarnatu la strasin'a casei boerului. De un' se intielga elu, ca nu mai veduse, ca tiutulu clopotului vestea ca s'au sculatu ai din casa: era pe la prandisioru alu micu, candu fetele si nevistile la satu au si datu hertur'a gata. Mai trecu pucinelu, dupa sunetu ca de candu bagaiu luléu'a in breu si odata esira vr'o trei romani de josu dintr'o chiliutia si se indesara pe scara s'alerge se intre susu colo. Si preste doue cesuri se igi cocón'a afara. Elu cum o zari d'odata i se sberli perulu in crescetu si i se incarciara vinele si o tuli d'a fug'a spre boi, se i tia se nu rupa, crediendu la hirea lui, ca s'aru sparia si ei ca elu! Vedi la satu nu sunt muierile asia! Cocón'a asta era — hie la ea acolo — prapadeni'a pamentului! Nu stiai ce e, chipu alu lui D-dieu, ori alta iredia! In capu ei o halaciuga de peru catu turnu; gandesti c'o hi smulsu

in bataie cocóna haia peru la 10 femeii, ca prea era clai'a mare. Sprencinile ei negri corbu, facute cu mieciu de nuca arsa, fati'a ei cum e coliliea, de pare c'ai scos'o din tronu cu fain'a, ochii ei bobosiati si bleositi, bulendriile i aterneau catu pe colea, d'ai hi creditu ca alta muier e le ar hi datu de poména, ca scaldase pe cineva si nu i se loghiau pe trupu; glasu subtile ca de o éda fatata la St. George. Ce pecatu neica si cu conetulu Bucuresciului! Vedi, ele nu sunt ca rumancile nostre! Ca rumanc'a tiese, cose, spala, secera, torce, aduna, carpesce, cresce copii, paseri si ghitisioare, croesce, gatesce mancare, padiesce cas'a, ghiea, gradin'a si tiarin'a, — adicatilea muieru a neori ne intrece si pe d'ande noi la lucru si la harnicie. Da cocón'a orasiului se tolancesce in metasuri, porta nestimate, se culca pe pufaria, dorme de se buhaesce, se trandaghiesce, siede geab'a, i se clocesce mintile si cugetu, i nalucesce a trai din spinarea a 10 prosti si a paispediece natarai si o duce ca vai de lume! Cinste, rusine, munca, ghieatia pacinica, sanetate, frica, padiescate sfantuletiu: nu se pominesce la densa macaru se orbesti unu siorice chioru. Boieri si orasiani se baga slugi la muier si remanu detori venduti si cu nimicu nu s'alegu din inganfarea malaiatia a coconetului. Sfantu Tirifonu, reu de locuste, pote elu se le mai potolesca doru de cheltuitu!

Unchiasiu Barba-Lata sparge vorb'a flacaului si adaoge vorbindu: ea lasatii feti mei sporogela si lamuriti-me v'a scadiutu or' va crescutu biru dela sf. Vasile ce-a trecut incoace, ca parcalabulu nostru, mancal-aru taunii, totu cere, platimu si era ne apuca cu veste de revasiu galbenu! Me bate gand se banniu ca ne nsiela ca pe copii si ne papa bannii, munculiti'a nostra a asudata! Me, tratiore, da ce stapanire om hi avendu, ca noi de candu traimu n'amu vedut'o in ochi prin satu, nemu de nemu nostru. Cum calicescu hei boeri, la Bucuresci, ori domnu Goburnu, odata te pominesi cu parcalabu in spinare: scoteti bannii, vere, ca trebue la boieri! Injuga-te Stoico, fa-te luntre si punte Francule; parpalestite Sore: frigete Aldeo; fate teica de pamentu ori musiu-noiu Stanciule, numai hei de susu se aiba de cheltuiela!

Peste 2 luni era ti ese inainte pacostea de parcalabu in capu satului: bani, me fartate, c'au datu boerii de golatere; bani se hi fostu, iau inghititu asia de nici nu se cunoște c'a fostu vre-o lascaia chiora se vedea Bucurecii! Ajunseramu, ma-re, de nu mai cunostemu: boi e injugatu la caru or' romanulu in loculu boului! Ande Dumanelu si Bolocanu ai mei — se'mi traiesca — isi lungescu gitu totu uitandu-se la chipu meu, nu me credu totu ala: asia de 'mi-am preschimbatu fati'a subtu povar'a dariloru! Ne totu tramitu la taftu (functiune) cate unu ciofengaru vinetu si ruptu de fome si ne ciupestu mai din fenu, mai ghite, din bani si dreptate nu mai videmu cu ochi. Dreptatea o videmu numai pe prisp'a arendasiului, in pung'a ciocoiului si a grecului. Premaru s'a invetiatu de calca totu pe urmile lor. Pop'a tace ca muti. Mei, asia o hi scriindu la lege, ca ori ce liotica, palavaticu, misielu, ponivosu oru veni in satu, toti se jumuleasca, se jupiesca, si noi se tacemu ca buturug'a? Tote lesnaturile le napustescu la noi se se incipiorogesca si iai vedutu pe urma, dupa ce nvetia potecile satului, ca ne sugu asia de frumosu, ca ei se facu fruntasi din spinarea nostra, era noi remanemu totu codasi, prostii, ticalositi, batuti si ne ingrijiti. Audiu ca scriu la gazeturi si la carti, c'o se ghie binele bulucu preste noi, c'o se ne bata fericea: pote pe lumea ailanta! Bineli ce'lu avemu noi dela stapanire se cada pe capu, in cas'a si pe cheptu aloru ce ne mananca banisiori si ne ascundu dreptu nostru. Dreptatea nici alu de susu nu ni-o pote rapi, ca-ci la ce ne-a mai dat'o, deca e vorb'a asia.

— Da lasa ncolo, unchesiule, dice Ganjea, nu'ti mai aduce aminte, tocma acu la calatorie de relile astea inechite. Tine'ti hirea mosiule! Bunu e Dumnediu, mesteru e uciga 'lu vederea! Mai bine fa'ti cruce, scuipa'ti in senu si di: aparane Dómne de mai reu! Candu s'oru indarji turmaci aia de boeri pe noi, te pominesi ca ne-or pune si la jugu, cum ne-au peritu ghitele de bola? Multu s'arata boerii mari, avuti, spatosi, suflete mandre, da candu colo: totu din spinarea rumanelui, din traist'a veduvei traiescu. Si incaile nu ne lasa in

pressiunea brutale a multor ómeni fanatici, cã inse chiaru pe unii dintru aceia incepe a'i mustrã conștiințã lor.

In totu casulu acẽsta lege de ieniceri in locu de a folosi ceva Ungariei, ea va aduce folosulu celu mai mare Romaniei, cã-ci precum in timpulu persecutiunilor religiõse din sec. alu 14, 17 si 18-lea nu numai dieci de mii de romani dara si din secui au fugitu si trecutu muntii in Moldov'a si in Muntenia pentru totudeauna; intocma se va intemplã si asta-data. Caus'a daca nu este aceeași, este inse cu totul analõga. Atunci persecutiuni fanatice religiõse, acuma persecutiuni totu asia de fanatice nationali. Atunci inchiderea, confiscarea si derimarea bisericelor gr.-orient., exilarea pretilor in Dalmatia, mai tardiu sub reformatiune batai'a si uciderea episcopilor, spoliarea monastirilor, gonirea din tierra a calugarilor gr.-orientali; sub Maria Teresia ridicare de furci pe la fruntarie; pe viitoriu, in casu de a se adoptã legea ce stã in discussiune, inchiderea de nenumerate scõle romanesci facute si intretinute cu spesele comunitatiloru bisericesci, gonirea din servitiu a tuturor sutelor de docenti (dascali) romanesci, cãti nu voru fi in stare niciodata se invetie limb'a magiara, prin urmare migrarea lor cu familii cu totu in Romania si pôte cu ei de comune intregi; cã-ci se faca ori-cine proba cu 100 sau cu 1000 de individi, cari au amblatu la scõla, dara acum sunt asediati pe la sate si orasiele, ómeni, nu trecuti de ani 50, ci numai dela 25 pãna la 40 de ani, insurati, cu multime de prunci, ingreniati cu grijile vietiei, se le platẽsca, cã acolo la sate, se invetie, in acea etate, din diligentia privata, nu limb'a magiara fõrte grea din natur'a sa, ci pe oricare si-aru alege ei din cele europene, si se o invetie asia, cã dupa aceea se fia in stare de a instrui densii pe tinerime intrens'a. Dintr'o mie de insi nu se voru alege nici 5% cari se o invetie. Aci orbu este cine nu vede planulu, candu elu este cu ochi cu sprincene: Dascali romani nu voru potea invetiã unguresce, dara voru pune in loculu lor preste totu dascali de secui, precum s'a si inceputu pe la scõle comunali.

O cuventare a Dr. Michailu Politu.

(Tienuta in diu'a de 26 Martiu cu ocașiunea desbaterii tractatului dela Berlinu in diet'a ungurẽsca).

Onorata casa! Legislativ'a ungurẽsca n'are numai dreptulu, ci este si de datorințã sa a examina si a 'si dã parerea in numele tieiei, asupra unui tractatu de o insemnatate europẽna precum este tractatulu de Berlinu. Intrẽg'a desbatere asupra tractatului de Berlinu s'ar potea numi ne-fructifera, pentru ca fapte implinite precum sunt ocuparea Bosniei si a Hertiegovinei — nu se mai potu face neintemplate. Este inse inportantu de a se constatã prin acẽsta desbatere, ca Ungari'a fara distinctiune de nationalitati, nu aprobẽdia politic'a

orientala urmata pana acum si ca ea nu pôte consimti cu mandatulu primitu prin tractatulu de Berlinu pentru ocuparea Bosniei si a Hertiegovinei. Acestu mandat pôte se aiba consecintiele cele mai grave. Tractatulu dela Berlinu departe de a fi deslegatu cestiunea orientala, din contra o a complicatu si mai multu.

Diplomati'a europẽna erasi a mai probatu odata ca ea „n'a invetiãtu si nici n'a uitatu nemica!“ Asia precum odinioã Congresulu din Viena au dispu desre sõrtea popõloror, fara de a consultã dorintiele lor, asia au dispu si Congresulu din Berlinu desre poporatiunile peninsulei balcanice, fara de a luã in considerare pretensiunile si necesitatiele lor. O asemenea procedere a urmatu si tractatulu dela Parisu, care voiã se stabilẽsca o noua ordine de lucruri in Orientu, desconsiderandu relatiunile locale ale acelor poporatiuni. Astadi tractatulu dela Parisu este unu obiectu preste care istoria a trecutu la ordinea dilei si unu scriitoru francesu a disu, ca a fostu unu mare pecatu, cã pentru acea erõre mare s'au versatu atata sange nobilu in resbelulu din Krimea.

Erõrea cea mare a tractatului dela Parisu a constatu in aceea, ca Europ'a apusẽna n'a sciutu substitui in loculu relatiuniloru dintre Russia si Turcia altuceva, decatu garantarea integritatii Turciei. In cestiunea orientala Europ'a apusẽna a pornitu dintr'unu punctu de plecare negativu, pe care in parte ilu urmẽdia inca si astadi cã adeca: Russia se fia tienuta in departare de Orientulu europẽnu.

Inse o idea positiva pentru deslegarea cestiunei orientale, idea ca prin ce are se fia inlocuita Turcia, care nu se mai pôte tienea, acẽsta idea nu esista; caus'a nu este aceea ca nu aru esista elementele pentru acelu scopu in poporatiunile crestine din Orientu, ci neincrederea fatia cu Russia au fostu transplantata si asupra poporatiuniloru crestine ale Turciei. Integritatea garantata a Turciei avea se creddie unu terenu neutralu pentru interesele divergente ale Europei, si civilisata prin reforme Turcia avea se fia primita in „concertulu“ europẽnu.

Dar' nefericitulu experimentu, care a duratu 20 de ani, au probatu, ca Turcia nu este capabila de reforme. Russia avũ satisfactiunea, cã cu multu inainte de a pune man'a pe sabia pentru cã se inaintedie pana la portile Constantinopolei, Europ'a se ajunga la convingere, ca Turcia nu intr'uneste si nu pôte intr'uni conditiunile unei organizatiuni de statu europẽnu, ca ea si-au perdutu dreptulu seu de esistentia.

Barbati cã Gladstone, Stradford, Schaftsbury si altii, cari pe tempulu resbelulu din Krimea simpathisau cu Turcia, s'au lapedatu de ea. S'au disu adeseori ca: „Europ'a nu este inamica a poporatiuniloru crestine din Turcia, Europ'a numai nu voieste cã aceste poporatiuni se cadia subt dominatiunea Russiei.“ Eu intrebu inse: facutau ore Europ'a chiaru si numai catu de pucinu, pentru

aceste nefericite poporatiuni in decursulu celoru 20 de ani de experimentare cu reformele turcesci? Nu s'au facutu nemicu. Subt ochii Europei, crestini chiaru si in tempuri de pace, au fostu despoiati si ucisi.

A trebuitu cã Russia se traga spad'a pentru cã se inauguredie o schimbare pe peninsul'a balcanica. Candu inse legiunile russesci ajunsera inaintea portiloru Constantinopolei, atunci Europ'a se inspaimenta de puterea manifestata din partea Russiei. Dar' nici acuma Europ'a nu se presenta cu unu programu positivu pentru deslegarea cestiunei orientale, ci se margini erasi la punctulu seu de plecare negativu, de a departã pe Russia dela peninsul'a balcanica. Fireste ca acuma lucrũ nu mai era asia de lesne: trebueau se se faca concessiuni, inse de acelea care se nu satisfac nici pe Russia, nici pe poporatiunile Turciei, nici pe altucineva si nici chiaru pe comitele Andrassy. Acesta este coprin-sulu tractatului dela Berlinu.

Pe cine satisface ore mandatulu primitu prin tractatulu dela Berlinu? Nici pe magiari, nici pe germani si nici pe slavi. Dẽca inse cu tõte acestea ocupatiunea totusi se intreprinse in contra opiniunei publice din Ungari'a si dẽca se afla unu guvernũ constitutionalu, care in contradicere cu opiniunea publica, ce s'au manifestatu in modu eclatantu, primeste responsabilitatea pentru acea intreprindere, apoi acẽsta este o anomalia, care in staturi constitutionale nu se pôte intemplã niciodata.

In ceea ce priveste validitatea tractatelor internationale, apoi acẽsta intrebare este de o natura cu totul totu teoretica. Gubernulu are in privințã acẽsta dreptate. Incheierea de tractate internationale este unu dreptu eminentu alu suveranului seu alu capului statului. Chiaru form'a tractatelor internationale corespunde acestui dreptu. Nu statele, ci suveranii incheiaie tractatele prin plenipotentiatii lor. Ultimulu tractatu dela Berlinu nu l'au incheiaiatu plenipotentiatulu Franciei, ci plenipotentiatulu presiedintelui republicei. Acẽsta cestiune inse nu este de vre-o inportantia practica, pentru ca in state constitutionale nu se pôte incheiaia unu tractatu internationalu care s'ar afla in contradicere cu opiniunea publica. Ca acẽsta s'au potutu intemplã in Austria este o anomalia. Dar' intrẽg'a nõstra politica orientala este o anomalia!

Ea oscilẽdia intre contradiceri. Pe de o parte ea ar voi se jõe in Orientu rolulu de eliberatõre fatia cu slavii si a se substitui pana la õresi care punctu Russiei, de alta parte ea proclama ocupatiunea cã unu ce ostilu fatia cu slavii, cã o sugrumare a lor. Celu pucinu asia trebue intielẽsa expresiunea ministrului presiedinte: ca ocupatiunea a calcatu pe capulu sierpului slavicu. (Voci in drẽpt'a: pe a celui panslavisticu!) Dẽca inse ocupatiunea in realitate n'are se fia decatu numai o mesura preventiva, apoi atuncea aceea este politic'a cea mai miserabila. (Voci in drẽpt'a: Oho!) Ea ne in pune rolulu de temnitariu pentru care rolu noi avem se sacrificamũ milione de bani si riuri de sange!

pace si 'n plat'a Domnului? Totu incurca lumea si ne ametiescu mintea cu legi paralegi si cu flecarii! Cine stie se'ti desluciesca la sate gandũ legii si cine se 'nchina ei si-i facu pe chefu acolo? Legile dormu si dregatori ne induranduse se le strice somnu alu dulce, croescu prin satu alte legi din capũ lor, ca le ghine mai bine la socotela cu croiela asta! La legea dregatoriloru suna asia: cine põrta, zechie si itiari e ghita. Pe elu calarescu vatasielu si premarelu! Mulgeti'mi-lu! tundeti 'mi-lu! desbrati 'mi-lu! saraciti-lu! Cine e orasianu e omu! Stati me! Nu ve opintiti, ca asta pôte se hie d'ai mari! Asia e, barbarie! S'a inrẽitu lumea, taica, me! La nevoie suntemu frati cu totii si la putere suntemu nascuti a fi robu unulu altuia! Asia e gasca 'n barbie!

Si totu mergendu romanii mei isi curmã vorb'a candu si candu pentru ca asculta, unu cantu de doru aprinsu din fluernu se mai uite nevoile, altũ cu frundia, altũ cu cavalulu si altũ cu cimpoiãsiulu. Boii tragu mereu in rendu, par'ca asculta si ei si le place, dar' cu gandulu la tieranu se nu i' certe si se i silẽsca erasi iute la pecioru, er' altũ raspunde trecatoriloru, care i descõe si i intrẽba: de unde sunteti mei frate? Candu ati plecatu d'acasa? P'acolo a ploatu? Alu cui e ce aveti in cara? Garl'a mare e? Ghitele ve sunt sanetõse? Dã ómenii?

In sfersitu ajungu cu bine la orasiu. Intrẽba alu dinainte unde siẽde domnũ cutare, stapanu marfi, ilu gasescu, descarca, lãga boii, le da se imbuce, mananca si ei, se culca in caru si d'or' hi la Bucuresci sateni nu beau apa, ca e Dambovitia urita si tulbure. Apropianduse de negustoru unu cate unu, i spune ca bine l'au gassitu sanetosielu, i tãinescu cum au stricatu, cum au ajunsu si ca le pare bine ca au a face cu negustoru cum se cade si la tõe intrebãrile negustoriulu raspundu cu shiela, si nici umerũ nu'lu carmiescu in fati'a densului, tienendu caciul'a in mana. Apoi la plecare isi iau diua buna dela elu ori dela nevasta si purica socotindu banii de cateva ori, pana se incredintiẽdia de le au datu deplinu ori lipsa. Esindu din curtea negus-

torẽsca, er' se inchina si cu boii injugati mana prin orasiu s'o carmẽsca pe unde au venitu si se dea cea in spre partea locului, de unde au incarcatu. In trẽcatu prin orasiu unulu se opresce se bea unu litrocu de ghinu, unũ cumpara unu crãpeanu prõspetu, altu o lipie calda se duca nevetei si copiiloru de gustare, altu covrigi, nitica sfõra, pacura, altii rogojini, unũ lumanarele de cãra ori de seu, altu untu de lemnu s'apoi se intorcũ spre satu acasa dẽca nu gasescu se incarce cate ceva pentru indaratu.

Acum ei mergu mai repede, ca au carele gõle; d'asupra careloru punu covetirũ invelitu cu tiolu de lana ori de canepa, cã se se adapostẽsca densii si se nu se strice ceva ce au terguitu. Unii mai sue in caru cate unu bou bolnavu de apa, ori cõtonogitu de pãtra si cu cẽfa prea rõsa de jugu, er' pe sotiu celui bolnavitulu lãga de codirla. Incepu erasi povestirile si glumele in felu de felu. Par' ca sunt ciumatã sateni, asia de nu i lasa la orasiu se mẽrga pe calea mare si drẽpta; paditorii ulitiloru ii huidue si ii injura cumplitu si ei põrta mare grije se scape din orasiu tẽfari, se nu busiẽsca ori strice ceva, si asia sunt nevoiti bietii se mata-nẽsca colindendu siẽpte uliti pana se afle pe stapanulu marfei.

Apoi istorisescu ce li s'au parutu loru sucitu, bunu, ori pe dosu la orasiu: ca unulu au intalnitũ pe Trandahir'a lui Naie bagata la stapanu doica, socotindu ca e lucrũ de rusine a slugari la orasiu o muere harnica a satului. Unu altũ ca i-a placutu boii aluia de i adapã la putiu ala; ca altu se hi avutu bani mai multiceii, ar hi cumperatu doi purci de'i blegosi din curtea brutariulu de langa biserica; ca altuia, iau remasu anim'a la juninea de s'a tomnitũ se o ia. Si asia aidea, aidea, doma, doma, mai in cara si in carutie, mai pe josu ajundu cu ajutorulu lui D-dieu acasa, de e vara unii numai in camãsie si incinsi cu breu, altii descultiati de opinci si de ciupici, altii prafuiti si cu premenela negrita cã de baciũ, altu zoitu si inapcuratu de candu unse se carũ, altu posomaritu si batutu de cale si obosela. Desjugu, lasa boii la cara, ori ii lãga. Cainii se ducũ

mai 'nainte acasa se vestẽsca venirea sateniloru, er' femeile punu de mamaliga si gatescu de mẽsa. A dõu'a di se intãlescu satenii cu calatorii nostri, ii intrẽba de sanetate, desre cum a traitu, cum au petrecutu, cum au gassitu bucatele, ghitele si ómenii pe unde au calatoritu er' ei raspundu: Ei mare, tõe bune, cu pace si cu sanetate! — Tõe cu norocu lor!

Urmãrindu cugetele, feliulu, vorbirea si simtirea drẽpta a romanulu in calatorie, marturisescu ca acẽsta scriere este alẽsa pe glasũ si pe deprinderile tieranulu si a vorbirei lui din secolulu in care traimu. Povestirea nu e inchipuita, adese-ori asia vorbescu opincarii nostri, puterea neadormita si pururea veghiatõre la nemurirea neamulu romanescu.

Cãtra rõndunele.

Er' ve duceti rõndunele

Preste vãi preste campii,

Me lasati in noru de jele

In acestu desiertu pustiin?

V'ati uritu aci la mine?

Sẽu nu vreti cã se'mi cantati

Diminẽti'a 'n diori senine

Dorulu se mi'lu alinati?

* * *

P'ale võstre aripiõre

Si p'alu vostru dulce sinu,

Duceti-me soriõre

Me scapati d'alu meu suspinu!

* * *

De catu tiẽr'a mea iubita

Se o vedu plangũdu cu doru,

Si de sõrte asuprita

Vreau mai bine, cã se moru. . .

Sept. 187 *

P.-P.

Geniulu Romei.

Terrarum Dea, gentiumque Roma,
Cui par est nihil, et nihil secundum.
Martialis.

Rom'a, virgina lamentata, ce pastredi in senu-ti candidu atatea monumente sacre ale secliloru trecuti, spune unde e geniulu teu; te a parasitu, a lasatu muritorii si s'au intorsu dora in imperiulu geniiloru?

Asie e, pre tine te a parasitu, ca-ci in locu de a'i fidela, i-ai fostu perfida si crudela. Densulu apoi intre lacrimi fierbinti parasindu-te a mersu cu fidelii sei in o tiara departe — departe spre resaritu....

Roma! asculta si vei afla caus'a parasirei geniulu teu.

Romulu prindiendu taurulu si vac'a in jugu, desemnase cu aratru lu spatiulu reginei cetatiloru pamentesci. Pastorii si veneticii o zidescu in scurtu si o loquescu cu placere¹⁾. Acestia apoi au fostu cu totii egalul indreptatiti, si domnu intre ei au fostu numai unulu, era acela a fostu Romulu. Elu alege o suta de betrani, cu carii se se consulte. La contopirea cu Sabinii se mai adaoga o suta. — Acesti doue sute de betrani in urma necunoscutu'si chiamarea, degenerara asia, in catu ei nu intru atata se nisuiu a conduce poporulu, catu mai virtosu a domni preste elu. Poporulu vedindu ca acei doue sute alesi dein asemenii lor, alesi dein sinulu lor, se inaltia mai pre susu de ei, si incepu a'i despretiui, seau indignatu forte, si a inceputu a se inversiuna in contra lor. De aci cei doue sute de betrani se numescu patres, patricii, era plebea se numesce plebs si populus. — Romulu incepe a infrunta pre patricii pentru ingamfarea lor si partinesce poporulu; era patricii in locu ca se-lu asculte, voiescu a'lu asasina, dupa-ce numerulu lor se inmultise la trei sute. Atunci elu se vediu se silitu a'le alege trei sute de gardisti, cari in timpu de pace ca si in batalii, au fostu totu pe langa densulu²⁾. In urma Romulu totu nu scapa, ci ucigandu-lu pe furislu, mintira poporulu ca l'au rapitu diei la ceriu³⁾.

Esti orfanu poporule de pastori. Parintele teu sangera! era tie-ti mintu ingamfatii patricii ascundindu-si crim'a spurcata!

De aci se incepu luptele interne, care se termina cu Iuliu Cesare, pe care le numesce istoria revolte interne.

Spiritulu lui Romulu, geniulu Urbei nu parascesce pre poporu, nu parascesce Urbea, ci aparandu poporulu cu mare resemnatiune, a scapatu Urbea de cutropire totala.

La 494 (ante Christum) jugulu patriciiloru era nesuportaveru, ingamfarea lor era nesuferibila: ca-ci intru atata au fostu ingreunatu poporulu cu tribut si usure mari, in catu multi neputendu solvi, se vendeu pre sine, adeca se faceau sclavi... Spiritulu lui Romulu, geniulu Urbei nu pote se suferi si se vedea pre iubitu lu seu poporu sclavu in cetatea de ei zidita. Elu prin curagiosulu Liciniu i-i scoate dein Rom'a si-i asedia pre muntele sacru⁴⁾.

Aristocratii vedu bine pericolu ce'i amerintia, se infiora si tremura tota Urbea de poporu, nu cumva se vina armati asupra lor⁵⁾.

Patricianii semena in acestu casu unui omu ce si-a taiatu manile, care apoi striga, se vaieta, si cerca dupa medicu; ei inse au fostu prea fericiti, ca mediculu se afla in mediuloculu lor, era acela fu Meneniu Agripa, care dein plebe era facutu patriciu, pentru aceea ilu si iubia forte poporulu⁶⁾. Acestu oratore apoi prin fabul'a despre revolt'a membriloru in contra pantecelui, si prin alte multe promisiuni seduce pe bunulu poporu, si-lu face se se intorca era in Urbe.

Inse pacea legata nu multu tiene.

Patricii afla mii de cai, prin care se apese pre bravulu si bunulu poporu.

Spuriu Cassiu consulele partinindu poporulu, si sustinendu ca e cu dreptulu se aiba parte si poporulu din pamenturile cuprinse din agrulu publicu; inse patricii ingamfati in locu ca se face a participa si poporulu din acelu agru publicu, pre Spuriu ilu judeca la morte si-i taia capulu⁷⁾.

Plange poporule bune, ca a dou'a-ora esci orfanu si fora protectore: alu doilea parinte alu teu sangera. Plange, dara nu despara, ca-ci pronia si geniulu lui Romulu nu te a parasitu.

De cate-ori tractau crudelu si despotice cu poporulu, de atatea ori il pedepsia ceriulu: aducendu furtune amerintiatore si fiorose asupra lor. Candu ei amerintiau Ecu si Volscii cu nimicire: tienendu oatea romana inchisa, patricii se sfatuescu si afla, ca singuru unu barbaru pote se conduca poporulu la invingere, singuru numai e in stare de a'lu insuflati; si acelu barbaru a fostu iubitu lu poporulu Cincinatu, care nepotendu vede nedreptatile despotiloru, si urendu certele, se a fostu retrasu la bunulu seu campestru;

¹⁾ Maiores nostri convenae pastoresque, quum in his locis nihil praeter silvas paludesque esset, novam urbem tam brevi aedificaverunt T. Liv. Lib. V c. LVI.

²⁾ Multitudini tamen gratior fuit quam patribus... Trecentosque armatos ad custodiam corporis non solum in bello, sed etiam in pace habuit. T. Liv. Lib. I. c. t.

³⁾ Fuisse tum quoque aliquos, qui discerptum regem patrum manibus taciti arguerent T. Liv. Lib. I.

⁴⁾ Licinio quodam auctore injussu consulum in Sacrum montem secessisse... ibique sine ullo duce neque lacesiti, neque lacescentes se se tenuere (T. L. lib. II c. 32).

⁵⁾ Pavor ingens in urbe metuque mutuo suspensa erant omnia (T. Liv. ibidem).

⁶⁾ Sic placuit igitur oratorem ad plebem mitti Menenium Agrippam, facundum virum et, quod inde oriundus erat, plebi charum. (T. L. lib. II c. 32.)

⁷⁾ Vilhelm Pütz.

si candu a venitu soli'a splendida se lu chame la dictatura, l'au aflatu in campu tienendu de cornele aratru lui. Elu ascultandu de mandatulu mumei lui sacre, a Romei, merge lasandu pre unu tempu aratru si castiga victoria stralucita⁸⁾.

Trece si acesta furtuna. Patricii era innota in placeri, nu cunosc dreptate, nu cunosc virtute, ci isi imaginau ca sunt divinitati pe pamentu; cugetau, ca tote frumsetiele si bunatatile acestui pamentu sunt create si lasate numai pentru ei. Asia Apiu Claudiu apriindu-se de pofta uricioasa, se incerca se face sila moralei si frumosei Virginiei, fiicei bravului plebeu alui Vergeniu, care numai prin infigerea cutitului in peptulu ei innocente pote se o scape de infamia. Atunci romanulu amaritu pana in sufletu a strigatu: Tiraniti spinarea si cerbicile nostre; dara celu pucinu castitatea se fia ascurata⁹⁾.

Poporulu bunu si moralu nepotendu suferi acea crima lusiuroasa, acelu atacu publicu asupra celei mai sacre virtuti a virginitatii, nepotendu suferi acea selbatacia spirituale a lusiurosului Apiu, era parascesce Rom'a, parascesce cuibulu fora de legiloru si era se muta pre muntele sacru¹⁰⁾. De astadata atata poporu a fostu esitu din Rom'a pre muntele sacru, in catu abia au remasu lusiurosulu Apiu si cativa betrani, in catu convocandu-se senatulul in foru, n'au fostu nimene a fara de cativa betrani¹¹⁾.

Patricianii era venira in strimtoare, era se temu de poporu; era ajungu la sorte omului cu manile taiate, ceea ce se vede mai apriatu din vorbirile lui Horatiu si Valeriu tinute in senatu¹²⁾. Deci era trimitu toti la poporu si le promitu totu si tote, numai se se intorca in Urbe.

Inse lupulu i-si schimba perulu, era firea nici odata. Asia fu de asta data si cu patricii. Ei incepu pe alte cai si in alte moduri a apesa pre poporu, a'lu uri, a'lu batjocori si a'lu despretiui; ba ce e mai multu, la 439 (ant. Chr.) fiindu fomete, si devenindu multi din poporu in lipsa estrema, in locu ca se-i ajute, pre Spuriu Maeliu, care a fostu impartitu bucate celoru lipsiti, l'au judecatu si Aha'l ducele calaretiloru l'a strapunsu si junghiatu la mandatulu trufasiloru patricianii, in foru¹³⁾.

Rom'a! poti tu dice ca ai fostu fidela catra geniulu teu, poti tu dice ca esci nevinovata, poti tu dice ca n'ai fostu perfida? ucigendu pre Romulu, pre Cassiu, pre parintii si aperiatorii poporulu, era acuma pre Maeliu, pre alu treilea parinte alu poporulu. Plange poporule bunu, ca a trei'a ora esci orfanu. Plange si striga resplata la ceriu!

Ore pentru ce n'a trimisu ceriulu trasnete si fulgere se derime cuibulu patricianiloru ingamfati? Pentru-ce ore nu a inghititu de vii pamentulu pre cei ce cuteza se asupresca pre cei de unu sange cu ei?

N'a trimisu ceriulu trasnete nici fulgere, nici nu a inghititu pamentulu pre cei despoti si inganfati, ca-ci vinu Senonii, — Galii — biciulu viu alu ceriului, vine Brennu, ruineza Rom'a, — taia fora mila pre cele 80 de capete carunte in foru, — curge sangele vale pre stradele Urbei... Ce? dora tu genie alu Urbei, tu spirite alu lui Romulu ai parasitu poporulu iubitu si protegiatu de tine? o lasi dora se o derime acesti feroci? — La acestea se pare ca ne raspunde: Ba nu! nu o am parasitu, am lasatu numai ca se deseste pre cei molesiti din somnulu dulce alu luxuriei, ce aduce contagiu respiratoriu tuturor cetatiloru; nu am lasatu eu Rom'a, dice geniulu Urbei, ca ci eu sum in Capitolulu, pre care eu impreuna cu templulu lui Joie ilu voiu apara.... Senonii feroci satui de sange, satui de predi, asalta Capitolulu, nesciindu ca pe acela nu le este permis alu derima: de diece-ori facu asaltu, de diece-ori sunt respinsi prin virtutea lui Manliu Capitolinulu, parintele si aparatoriulu lui. — Senonii in urma spargendu cuibulu celoru molesiti, incarcati de predi se intorcu.

Cine este ore, care se nu privesca acesta furtuna, ca o drepta mania a ceriului pentru fora-de-delegile patriciiloru?

Si cine scie, nu cumva tocmă cei 80 de senatori decapitati in foru de senoni, au fostu asupritorii bunulu poporu?

Rom'a dupa acesta furtuna era se restaura, era se rezidesce mai vesela si mai frumosa; ea de astadata se asemena unui campu verde, a carui ierba o a culcatu ploia la pamentu, inse trecundu ploia, campulu era incepe a inverdi inca de trei ori mai veselu decatu mai inainte. Asia se intempla cu Rom'a; ca-ci Manliu aparatoriulu Capitolulu ajutandu poporulu cu bani, dandu-le bani fora usure, nu-i lasa se se mute in cetatea Veentiloru. Si ore cu ce ia multamitu Rom'a lui Manliu, pentru ca a scapatu Capitolulu, pentrucă nu a lasatu pre poporu ca se se mute in Veiu?

Cu aceea i a fostu multamitoare, ca l'au incarceratu! inse bunulu poporu nu potu suferi ca pre parintele lui se lu tina prinsu.

Vedindu ei ca asia nu potu umili pe Manliu, fora ca poporulu, plebea, se nu se revolte, ilu scotu din prinsore, isi afla inse alte preteste, pentru ca se

⁸⁾ Beck.

⁹⁾ Saevite in tergum et in cervices nostras: pudicitia saltem in tuto sit (T. Liv. lib. III c. 45).

¹⁰⁾ Per M. Duillium, qui tribunus plebis fuerat, certior facta plebs contentione assiduis nihil transigi, — in Sacrum montem transiit. (T. Liv. lib. III c. 52.)

¹¹⁾ Quum vasta Romae omnia insueta solitudo fecisset, in foro praeter paucos seniores nemo esset (T. Liv. lib. III c. 52).

¹²⁾ Quid si Hostes ad urbem veniant facturi estis? Quid si plebs mox, ubi parum secessionem moveamur, armata veniat?

¹³⁾ T. Liv. IV c. 16.

pota innegri pe parintele favoritu alu poporulu si cu nedreptulu ilu arunca de pre petra Tarpei'a¹⁴⁾.

Plange poporule bunu, ca a patra ora esci orfanu si fora parinte; alu patrula protectore alu teu sangera nevinovatu. Plange, dara nu despara, ca-ci spiritulu lui Romulu, geniulu Urbei e cu tene.

Dupa atatea frecari si furtune, dupa atatea versare de sange, dupa atatea evenimente insemnate, cade velulu negru de pre faci'a patriciiloru aristocrati, ca se incepa si ei a vede mai bine adeverulu si dreptatea. Vedu ca nu numai unii seu o parte a omeniei are dreptu la frumsetiele, bunatatile si placerile lunei; vedu ca nu numai la singuratici sunt date, ci la toti si pentru toti, recunosc ca acele sunt comune. Vedu dinsi, invetiati de experientia, ca fora de plebe, fora poporu ei sunt numai nesc papusi, sunt asemenea omului fora mani si picioare. Vedu si se convingu, ca fora poporu sunt neputintiosi; si sciu ca poporulu pentru asprimea, despotismulu si ingamfarea lor acuma a trei-a-ora voise a'i parasi si a se muta in cetatea de elu espuunata, in Veiu; deci incepu a tracta mai blandu, incepura a lasa din orgoliulu lor, si se impaca si intrunescu cu poporulu, se derima murulu negru pusu si aredicatu intre patres si plebs, populus, apoi zidescu Concordiei unu templu (la 366 ant. Chr.)¹⁵⁾.

Frumosu e acestu evenimentu in istoria vechiloru romani, frumosu si de trei-ori salutaru; santa e acea di, in care a legatu, au pusu pactulu de infratire patricii cu poporulu. De aci apoi Rom'a intraga un'a voia, un'a decretu si una facea. Numai dupa acesta unire incepu Roma a fi mare si tare¹⁶⁾. Resultatulu acestei uniri fu, ca incepundu cu Samniti, Romanii au supusu tota Italia pana la Rubiconu. (Pütz.) Indesiertu vine Pirhu cu legionele frumose grecesci, ca si carii ostasi in tactic'a de resbelu nu au fostu altii in lume, indesiertu vine cu elephantii, ca-ci plebeulu Fabriciu fi arata ce este insufletirea poporulu romanu; dupa care elu, Pirhu a fostu silitu a marturisi, ca invingundu perdea, invingundu se devingea. Vedindu Pirhu ca de si ar castiga victoria cu armele, in urma aru remanea numai singuru; deci s'a incercatu se corumpa pre Fabriciu; incesi aceste arme se tempira in virtutea romana si se fransera. Dupa ce Pirhu ducele celu mai mare alu tempului seu, dise despre oatea romana, ca cu asie legione insufletite aru supune lumea intraga¹⁷⁾ si despre Fabriciu, ca mai usioru este a misca soarele de pre calea sa, decatu pre Fabriciu de pre calea adeverului¹⁸⁾. Asia unitu poporulu romanu, a supusu Sicilia, Africa, Macedoni'a, Syria si Greci'a¹⁹⁾.

Inse de orece tote in lume isi au capetulu lor, asia si acea concordia se curma. Derimandu-se murulu deintre patricii si poporu prin zidirea templului Concordiei, poporulu avu ocaziune de a se aventa chiaru si pana la cele mai inalte demnitati, si asia respirandu liberu totu poporulu romanu, a fostu tare, neinvinsu si mare, pre care inca sub soare nici unu poporu nu l'a intreputu, ba inca nici ca l'au ajunsu seu baremu apropiatu. Asia e: elu prin Concordia fu mare si tare, inse contagiulu ce rode la radacinile libertatii, a redicatu unu altu muru negru intre patricii si plebe (poporu).

Familie acele adeca, dein care a purtatu vre-unu membru vre-o demnitate inalta, s'au numitu nobile seu illustres, era celialti seu numitu ignobili seu obscuri.

Intre acestia apoi se incepura din nou versarile de sange si revolte interne. — Pre bietulu poporu era incepu a'lu apasa, a'lu incarca cu tribut, poporulu cu ai carui fii au fostu supusu regii lunei, acuma devine obiectulu batjocurei brutale a optimatiloru. Censoriu arunca fulgere pre capulu celoru ingamfati. Bietulu poporu innota in necasuri, era optimatii innotau in placeri si delicii. —

Se scola ambii Grachii ca tribuni ai poporulu, apara poporulu; optimatii inse in locu de a'i asculta, ii ucidu fora mila, si cu Semproniu Grachu maceladia si din poporu trei mii de omeni.

Plange si suspina poporule bunu, ca a cincea-ora esci orfanu si fora protectore!

Roma, ore asta ti e dreptatea?

Ceriulu nu pote indelungu suferi crime de acestea, si trimite o furtuna amerintiatore asupra urbei. Vinu Cimbrii si Teutonii, resipescu totu si derima tote; inse Mariu fiu dein poporu si protectorele poporulu, sparge cu spad'a nuorulu acelu negru de pre orisonulu Urbei, resipescu materi'a electrica destinata a cade asupra urbei; de aceea elu si fu numitu alu treilea Romulu²⁰⁾.

De aci spiritulu lui Romulu, Geniulu Urbei pare a fi intratu in Mariu, era contagiulu aristocratiei aboria in modu pestiferu dein pieptulu lui Sulla tiranulu. Se lupta acestia ambii, Mariu si Sulla, ambii au partide insemnate; in urma cade caruntulu Mariu obositu si persecutatu de bal'a setosa de sange.

Plange si suspina poporule, ca a siesea ora ai remasu orfanu si fora protectore. Plange, dara nu despara, ca ceriulu nu te lasa. Vedu pe Sulla celu ce ve macela fora mila, ca pentru ur'a vostra ilu mananca viermii de viu, elu ajunge sorte tiraniloru fora mila²¹⁾.

Sulla, carneficele poporulu, piere mancatu de vermi in tote partile trupulu seu, era poporulu versa lacrimi crunte pentru parintii si protectorii pe carii ii avuse.

Geniu maretiul de ce nu parascesci acestu cuibu alu fora de legiloru, de ce nu lasi Rom'a se cadia in

¹⁴⁾ T. Liv. lib. VI.

¹⁵⁾ Beck.

¹⁶⁾ In estu modu se a exprimatu si Napoleon celu mare despre ostasii romani Naseudeni, cari au fostu in servitiulu Austriei, dupa o serie de ani.

¹⁷⁾ Beck.

¹⁸⁾ Pütz, Beck si altii.

¹⁹⁾ Beck.

²⁰⁾ Beck.

²¹⁾ Beck.

ruine, se-o ajunga sörtea Troiei, Cartaginei, Atenei si a Spartei? de ce nu mergi cu poporul, cu iubiti tei in alta parte de lume si se-ti edifica apoi acolo cetate curata si nepatata de sänge, din care se scoti ur'a personale, in care toti se fia frati, se zidesci virtutiloru unu templu, asupra caruia tu Genie! se vighezi.

Geniulu inca totu nu se departa de urbe; elu va mai cerea odata se o scape de cutropire si se o faca urbe eterna.

Iunele Iuliu, numitu mai tardiu Cesare, de micu incepuse a face planuri diverse, cum si in ce modu aru potea imbutunati sörtea poporului, se rogä provedintiei fierbinte pentru poporul Cериulu ascultandu rug'a i-a realizatu planurile. Si devenindu barbatu, in 60 de dile cuprinde Itali'a intröga. Poporul flu alege de tribunu alu seu pre viétia. Elu inparte daruri nespusu de mari poporului fidelu.

Invingöndu pre regii Egiptului, alu Numidiei si alu Pontului si intorcöndu-se la Rom'a, éra inparte bani intre poporu cu o liberalitate ne mai audita.²²⁾

Inse chiaru pentrucä elu a protegiatu, iubitu si donatu poporului, chiaru pentru aceea a avutu sörtea partinitorilor poporului: 80 de optimati conspira si la 15 Martiu a. 44 (ante de Ch.) nevalindu asupra lui in senatu, 'iau deschisu pieptulu pre douedeci si trei de locuri.

Genie maretu! päna candu nu ceri dela ceriu drépta respalata pentru uciderea persöneloru, in care te ivisi? päna candu nu vei cere pedepsa drépta pentru persecutarea ta si a poporului teu?

Plange poporule, cá a 7 tea-öra esci orfanu, plange si suspina, vörsa lacremi crunte, cá alti protectori nu vei mai avea döra in eternu in acést'a cetate?

Mörtea acestui dein urma parinte alu poporului nu numai poporul o a plansu, ci si insasi natura, chiaru si elementele au venit in o turburare ne mai audita: pamentulu se deschidea, plöia si fulgere neusitate lovía casele in rendu, Tibriulu esundandu cu furia, ducea töte cu sine, case, ömeni si vite; érá o intunecime, in catu se parea cá sörele si-a retrasu radiele sale si nu mai voiesce a lumina si vivifica pamentulu, — se audiau cuvente secrete prin pöcuri; töte spiritele si umbrele strabune parea cá se audu vorbindu, amerintiandu si consultandu-se: cu unu cuventu, de astadata ceriulu au aretatu apriatu, cá inganfati aristocrati au facutu o crima, la care radielor solare li-au fostu rusíne a privi. Föрте frumösu descrie Virgiliu cele intemperate dupa mörtea lui Iuliu Cesare la finea Georgiconului.²³⁾

Asemenea amintesce Horatiu minunile intemperate dupa mörtea lui Iuliu Cesare in öd'a: „Iam satis terris.“ Precependu Rom'a caus'a acestei revolutiuni a elementelor, au luat corpulu lapadatu alu lui Iuliu Cesare si intre lacrimi ferbinti l'au arsu in foru.²⁴⁾

Despre densulu dicu invetiati, cá aru fi scrisu Virgiliu si a V. ecloga, in care Cesaru figuréza sub numele de Daphne. —

Istori'a ne arata apriatu, cá cu Iulius Cesare incetara revoltele interne. Geniulu urbei pare a fi sburatu departe, departe ca o aura, — si a se fi asediatu pe unu infante, care infante prin ingeniulu si portarea sa atrase atentiunea Romanilor, éra betranulu Nerv'a flu adoptä de fiu si succesor, cá prin ingeniulu seu se reinviie acum semi-impacatul, sopitul si in parte desolatulu imperiu mare romanu. Aceste töte se intemplara, cá-ci si ceriulu voiä asie. Ingeniosulu Trajanu, fára a uri si persecuta pe aristocrati, apara si partinesce pe poporu, si asia merita numele de: iubirea si desfatarea ömenimei. „Amor et deliciae generis humani.“ Elu mai antaiu spala pat'a cu care a fostu infectatu Domitianu numele Romanu....

Merge la resaritu a döu'a öra si nimicindu pre belicosii Daci, töta Daci'a o scalda in sänge sacru de romanu, si asia o cumpara dela ömenime... Apoi intorcöndu-se la Rom'a in triumfu, vine a treia-öra in Daci'a, la mosi'a sa cumparata, si luandu cu sine pe

²²⁾ Putz.

²³⁾ „Ille etiam extincto misertum Cæsare Romam „Cum caput obscura nitidum ferrugine textit, Impiaque „æternam timuerunt sæcula noctem.“

„Vox quoque per lucos vulgo exaudita silente „Ingens, et simulacra modis pollentia miris Visa sub „obscurum noctis, pecudesque locutæ: Infandum! sistunt „annes, terræque dehiscunt: Et maestum illacrymat „templis ebur aeraque sudant.“

²⁴⁾ Gyuris Antal interpr. Bucoliconului.

bunulu poporu, pre acelu poporu, pre care l'a aparatu Romulu, Cassiu, Manliu, Grachii, Mariu si in urma Iuliu Cesare, a venit cu elu departe, departe de léganulu dulcei sale mame, a Romei, a venit la resaritu, in Daci'a.

Noi, romanii dela resaritu, suntemu aceia, pentru cari a moritu aparandu-ne Romulu, Cassiu, Manliu, Grachii, Mariu si in urma Iuliu Cesare. Stramosii nostrii au fostu poporul acela, cu care Rom'a a supusu odata lumea intrega. De candu amu venit noi din Italia, poporul ei nu se numesce pre sene Romani, ci Italiani; ei in locu se repörte invingeri stralucite, se sbuciuma intre sene, debilitandu-se reciproce. Cumca in pieptulu poporului romanu este virtutea invingatorilor lumi, ni-o spunu evenimentele triste ale secliloru trecuti. Ni-o spune batai'a dela Calugareni, ni-o spune nimicirea Tatarilor dela Borsi'a din Marmati'a; östea regelui Bela e luata la fuga, nimicita si alungata de Tatars; ér nisce romani simpli nimicescu cu totulu pre aceia, cu cari östea unui rege nu potü se sustina lupta! Cumca noi suntemu stranepotii invingatorilor lumi, ni-o spunu evenimentele mai nöue dela Plevna etc. — Ba, nu numai atata, ci despre noi se-a esprimatu chiaru asie Napoleonu I. cum se-a esprimatu Pirhu despre strabanii nostrii: ca cu asie ostasi aru-fi in stare a supune lumea.

Despre ostasii romani se-a esprimatu si augustissimulu nostru Imperatu-rege, inca in anulu trecut, cu ocaziunea manevreloru dela Bruck. Asemenea se-a esprimatu si gloriosulu Archiduce Albrecht mai de multe-ori despre ostasii romani, cu cea mai mare recunoscentia despre virtutea si curagiulu lor.

Roma abia acum incepe a ne marturisi, cá suntemu in connexiune de sänge cu ea, prin vöcea unui Pepoli si a altora.

Suntemu aici dara de una serie de secli si amu spalatu crimele Romei inganfate prin suferintiele nöstre seculare, in cátu cu totu dreptulu se pöte si se-a potutu aplica la noi dicerea clasicului poetu: „Poenas lues immeritas Romane!“

Si öre pentrucu au fostu asie aspre pedepsele acestui poporu martiru? Pentru aceea, cá se arete Ceriulu, cátu de aspru pedepsesce crimele parintiloru in fii si stranepoti; se ne dea de exemplu popóraloru, si pre noi din trecutul nostru se ne invetie a fi justu si ecuitabili.

Astadi si-au pusu ochii asupra nöstra domnii dileloru nöstre, si cu totu pretiulu voiescu a ne prefaca in elementulu lor. Dovedi suntu legile proieptate; inse öre succedele-va ori nu, nu scimu.* Noi inse suntemu tari in credinti'a nöstra, ca geniulu Romei vechi si alu poporului romanu si de asta-data ne va salva, cum ni-a salvatu päna acum a amalgamarea in Rusi, Unguri si Nemti, carii cu totii s'au aruncatu asupra nöstra in secliu trecut, ca se ne prefaca in elementulu lor. Se pöte cá döra pe atunci ar fi fostu mai usioru; inse acum cu multu e mai dificilu a se intempla asie ceva: e deficilu, pentru-ca noi avemu pe partea nostra nu numai virtutea innascuta, nu numai numele gloriosu de Romanu, nu numai Geniulu potinte alu poporului Romanu, ci chiaru si justiti'a divina e in partea nöstra, care pre cei asupritori ii amerintia cu pestilentia si furtune grele, cu calamitati enorme; prin cari semne pare cá le dice din ceriulu inaltu: „Nu tindeti manile vöstre inpie asupra alesiloru miei!“

Armenopolitanulu.

Bibliografia.

— Invitare la prenumeratiune. Domnulu Georgiu Popu, secretariu de finantie si presedintele oficiului pentru mesurarea competintieloru din Alb'a Julia, a compusu unu opu numitu „Indreptariu practicü“ in töte cauzele finantiale, pre bas'a legiloru si ordinatiuniloru valide in tempulu presente.

Opu acest'a e destinatu intru adevuru a implé un'a dintre cele mai mari lacune ale literaturii romane, dandu-ne desluciri asup'a intrebariloru, cari in töta diu'a ne atingu, si asupra caroru päna acum in limb'a romana nu a esistatu nice celu mai micu manualu. Cine dintre noi nu are de facutu cu trebi finantiale, si cine

*) Ba scimu föрте bine, dela noi insine si dela Europa intröga, care chiaru si acuma, facia cu incercarele presente, ne asigura din töte partile, cá nu le va succede sub nici o conditiune si in nici o inpregiurare. De aci inse nici decumu nu urmedia, ca noi se ne lungimu cu faci'a la söre.

Red. Obs.

este, carele se nu fia simtitu de mii de ori lips'a unui atare opu, vedindu cá nu numai inteligenti de pre sate, dar nice advocati si ampoliati de prin orasie de multe ori nu sunt in stare ai dá desluciri in afaceri de aceste; cáce nice la acestia nu le stau töte legile si ordinatiunile finantiale spre dispositiune. VEDIENDU cu bucuria cá opulu d-lui G. Popu este compusu cu deplina cönöscintia de lucru si intöcmitu din töte punctele de vedere asia, incatu tiparirea lui este de folosu föрте mare pentru publiculu nostru, subscris'a Tipografia cu placere a primitu asup'a si sarcin'a edarii. Opu acest'a preste totu va tractä, dupa o introducere scurta despre conceptulu sciintiei finantiale, despre economi'a de statü, modulu stabilirei budgetului de statü, si despre datoriele statului, — urmätöriele capitule:

Partea I. Däriile directe. I. darea de pamentu; II. darea de case; III. darea de castigu; IV. darea bäiloru; V. darea instituteloru cari au se faca computu publicu; VI. darea dupa venite si camete; VII. darea suplementaria (crescamentulu); VIII. darea pentru venatu si dupa pуси; IX. däriile de lусu.

Partea II. Däriile de consumu. X. darea de spiritü si vinarsu; XI. darea pentru consumulu de vinu si carne.

Partea III. Monopölele. XII. Tabaculu; XIII. Sarea.

Partea IV. Competintiele. XIV. Essenti'a contractelor cu tota speci'a de formularie; XV. Legea despre testamente cu diferite formularie; XVI. Procedur'a cartii funduare, cu diferite formularie.

Aceste trei capitulesunt lucrate din partea D-lui advocatu Georgiu Filipu din Alb'a Julia, unulu dintre cei mai practici juristi din tiéra.

XVII. Competintiele si ecuivalentulu cu totu soiulu de exemple. XVIII. Timbrele, dupa brosiur'a edata de autoru in limb'a magiara, compusa intr'unu modu päna acumu neindatinatu, practicü si usioru; XIV. Legea si ordinatiunile referitorie la administrarea därilor; XX. Prescriptele referitorie la administrarea competintieloru, timbreloru si a ecuivalentului.

Indicele generalu. Precum se vede din specificarea de mai susu, in opulu acest'a se voru tractä dara intrebarile, cari atingu mai de apröpe pre contribuabili, si asupra caroru päna acum am fostu mai cu totulu neorientati.

Materialulu pertractatu e mare si asia opulu anca va fi voluminosu, spicuitu cu o multime de tabele, formularie etc., cari ingreuieidia multu pretiulu dinsului.

Pentru-cä totusi se si'lu pöta procurä si cei cu midilöce mai restrinse, va esi in brosiure lunarie, alu caroru pretiu se va numerä din partea prenumerantiloru succesive.

Fia-care brosiura va cuprinde celu puginu 3 cöle octavu mare si va costä cu portulu postale 30 cr.

Preste totu voru fi 6-7 brosiure.

Brosiur'a 1 va esi in 20 Martiu, a 2-a in 20 Aprile, si asiä mai incolo, totu in a 20 di din fia-care luna, päna la completarea opului.

Prenumeratiunea se face pentru primele 4 brosiure de odatu cu 1 fl.

Pretiulu celoru din urma 3-4 brosiure se va indicä pre invelitorea brosiurei a 4-a din seri'a prima. Elu va depinde dela numerulu prenumerantiloru, inse la nice unu casu nu va fi mai mare — a proportiune — decätu alu seriei I.

Domnii colectanti voru primi dupa 8 esemplarie platite alu 9-lea cá premiu.

Banii se potü tramete mai lesne prin asemnatiuni postali. (Posta utalvány).

Domnii colectanti suntu rogati, cá celu multu in 14 dile dupa primirea invitärei acesteia se binevoiesca a reintörnä listele de prenumeranti, cá editur'a se se scia orientä asup'a numerulu esemplarieloru tiparinde, cá-ce esemplarie superflue si pentru negotiatoritu in bolte nu se voru tipari.

Töte epistolele, cari atingu partea literaria a intreprinderii, suntu a se adresä autorului in Alb'a Julia. (Gyulafehérvár).

Epistolele cu prenumeräri si cari atingu editur'a, suntu a se adresä editurei subscrise. — Blasiu in 12 Martiu 1879.

Tipografi'a Seminariale.

Din parte-ne recomandamu onor. publicu cu töta caldur'a acést'a carte föрте utila si de mare inportantia pentru viati'a publica si privata.

Morburi de pieptu si plumani

de ori-ce natura se curéza siguru prin

Allopulu de plante Schneeberg a l. Wilhelm

pregatitu dupa prescrierea medicului, si se capeta de la Franz Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen. Söculu acest'a s'a doveditu de bunu pentru dorerile de grumazu si pieptu, grippa, ragusiéla, tusa si tröгна. Multi cumperatori marturisescu, ca numai söculu acestui-a au a-si multimi somnulu placutu.

Escellentu este söculu acest'a, cá preservativa pe tempu negurosü si aspru.

In urm'a gustului föрте placutu copiiloru este folositoru, celui-ce suferu de plumani inse, o trebuintia; cantaretieloru si oratoriloru contra vocii inchise séu ragusié, unu midilöcu necesariu.

Multime de atestate confirma cele de susu: Cea mai clara dövéda despre effectulu extraordinariu alu acestui sucu este, ca cons. de curte de d. prof. Gppolzer, rectorulu magn. la universitatea c. r. din Vien'a, ilu folosescu cu celu mai bunu succésu in spitalu, precumu si la persöne private.

Asemene s'a aflatu recomandabilu si s'a prescisu adese söculu acesta de multi alti medici indigeni si din strainatate.

Pentru dovedirea celoru afirmate reproducemu urmätöriele scrisori recunoscutöre:

Testimonia.

Fiiulu meu de siese ani Franciscu a suferitu optu septemani in tusa magarésca in asia mesura, in cátu me teamam cá nu cumu-va se se innece; intru ace'a a slabitu cu totulu si a fostu atätu de debilu, in cátu abia stä pre petiöre. Atunci mi-s'a recomandatü allopulu de plante de Schneeberg, si multiamita acestui midilöcu minunatu, indatu dupa intrebuintiarea primei sticle a mai in-cetatu tusa, dupa dou'a sticla cautä bene afora copilulu, a venit la potere si de atunci e deplinu sanetosu. — Si fetiorulu meu celu mai mare a scapatu in câteva dile, prein midilöculu acest'a, de o tus'a mare si ragusiéla.

Deci cu multiamita sincera estradun acestu testimoniu, pentru curarea rapide si miracölösa a copililoru mei si dorescu cá acestu midilöcu se devina cunoscutu si folositu in töte partile prein ömenimea suferinda.

Flatz, 6. Martiu 1855.

Anton Just.

Laurentiu Scheibenreif, primariu.

Onorate Domnule!

Te rogu a-mi mai tramete cátu mai in graba inca 4 sticle dein renumitul D-tale Allopulu de planta, dupa folosirea aloru 2 sticle aflu cá doreru de pieptu si gutu, pre cumu si respiratiunea scurta se micşöréza pre di ce merge, pentru ace'a me

adresezu astadata de a dreptulu la D-Ta, in sperarea de a capatä dein celu mai prosperu. Acludu 5 fl. m. c.

Cu töta stim'a se subsömma

Heinrich Bock, chirurgu.

Münchret langa Ostrang, 23. Febr. 1859.

Testimoniü medicale.

Allopulu de plante Schneeberg este unu medicamentu föрте usioru pentru doreri de pieptu, asthma, hectica, tusa, cataru, si este de recomandatü in casuri de astfelu de böle.

Hohenmauth, 25. Ian. 1858. Dr. Feschl.

D-lui L. Cantily, apotecar in Graz.

Onor. Die! Folosindu in desiertu diferite midilöce pentru doreru de pieptu, de carea suferiam greu de 2 ani, am cercatu si cu o butelia de allopulu de plante Schneeberg anünciatu de d-ta, care se pöte recomandä pe siguru la toti hecticii; pentru-ca, dupa intrebuintiarea celui d'antaiu exemplariu amu sentitu usiorare, si dupa-ce am mai cercatu cu 2 sticle din acesta medicina minunata, sanatatea mi se restaurä pe deplinu. Multiamindu-si Dlu meu, din töta anim'a, remanu alu D-tale servitoriu cu totu obligatu

Graz, 3. Febr. 1857.

W. J. Pock.

Domnulu meu!

(21) 33.

Dupa-ce prin intrebuintiarea allopului d-tale amu scapatu cu totulu de tusa mea si de ragusiéla imprenuata cu aceea, de care suferisem septemani si totu odatu in urmarea binefacutöreloru rezultate ale acestui allopulu minunatu de plante mi-am recastigatu si vocea de mai nainte, me sentiu föрте obligatu a Ti multiamiti din töta anim'a pentru acést'a inventiune salutaria, cum si a recomanda acést'a medicina probata, dupa a mea convictiune, la toti cáti suferu de pieptu si mai vörtosu cantaretiloru. Cu perfecta stima

Peisching, 25 Juniu 1857.

Joanu Bauer, docento.

Informatiunea despre folosire se alatura la fia-care sticla. Pretiulu unei sticle 1 fl. 25 cr. v. a. Pachetarea se computa cu 20 cr.

Depositu principalu la Franciscu Wilhelm apotecariu in Neunkirchen.

Allopulu de plante genuinu se mai afla in Sabiu: Friedrich Thalmayer, comerciantu.

Aradu: F. Tones & Comp.

Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.

Alba-Julia: Julius Fröhlich, apotecariu.

Clusiu: Ed. Valentini, apotecariu.

Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.

Sighisiör'a: J. B. Teutsch, comerciantu.

Dar' ne putem noi ore imagina ca vomu fi in stare se inpedecamu libertatea poporatiuniloru de pe peninsul'a balcanica? In fine acésta libertate totusi va invinge cu tóte dificultatile ce i se opunu. Tractatul dela Berlinu a inpartitu Bulgari'a in doue parti, dar' eu sunt convinsu, ca in necazulu tractatului dela Berlinu cele doue Bulgarii se voru uni, tocmai asia precum in necazulu tractatului dela Parisu s'au unitu Moldov'a si Valachi'a intr'o Romania.

Aceea ce s'au creatu pe peninsul'a balcanica in urm'a resbelului ruso-turcescu, Europ'a nu o mai póte nimici. Déca coalitiunea in contra Russiei nu s'au potutu face candu ea se afla inaintea portiloru Constantinopolei, apoi ea de aci 'nainte nu se va mai putea face nici-odata.

Nu comitele Andrassy a modificatu pacea dela San-Stefano, ci principele Bismark, dar' situatiunea intre Germani'a si Russi'a mai curendu séu mai tardiu trebuie se se clarifice. Se crede, ca Russi'a a fostu slabita prin resbelulu orientalu, inse marele imperiu cu o poporatiune de 90 milioane, care pe fiacare anu se inmultiesce cu unu milionu — nu póte fi slabitu asia lesne. Se ascrie comitelui Andrassy cá unu meritu, ca au despartitu Serbi'a de Muntenegru, ca densulu au inpedecatu incorporarea cu Bosni'a si Hertiegovin'a. Dar' in schimb pentru acésta in nemidiulocita apropiere de Serbi'a se afla unu principatu alu Bulgariei, de trei ori mai mare cá Serbi'a si asia pe peninsul'a balcanica se afla actualmente trei principate slavice, care se voru ajutá in modu reciproc.

Fatia cu o astfelu de situatiune nu póte fi in interesulu Europei cá ea se inpedece desvoltarea acestoru principate, ci din contra este in interesulu ei, cá se le sprijinesca. Ele ce este dreptu nu voru lua nici-odata o positiune ostila fatia cu Russi'a, dar' este de ajunsu, cá ele isi apara independenti'a loru si cá nu voru se se contopésca cu Russi'a.

Ungari'a si elementulu magiaru are mai pucina cauza de a se aratá ostila catra poporatiunile peninsulei balcanice. Pericolulu pentru elementulu magiaru nu jace in independenti'a acestoru poporatiuni, ci in altu-ceva. Déca Austri'a voiesce se faca o politica orientala pe o scara mai larga, apoi mai curendu séu mai tardiu ea trebuie se se intieléga cu Russi'a si atuncea ea trebuie se si schimbe si sistemulu seu internu si se dea elementulu slavicu acea positiune ce i compete. Si atuncea s'ar potea intemplá cá dualismulu se fia inlocuitu prin federalismu. Acésta nu se va intemplá, pana candu va fi ministru comitele Andrassy, dar' dejá despre comitele Andrassy se póte dice, ca elu nu inpinge, ci este inpinsu. Trebuie cá cineva se cunoasca politic'a austriaca. Acésta politica nu este nici-odata nationala, ci ea se acomodédia inpregiurailoru si ea póte fi o politica germana, magiara dar' si slavica. Si slavica póte deveni, pentru ca intrég'a cestiune orientala este o cestiune slavica. Comitele Andrassy póte se cadia si inpreuna cu elu sistemulu intregu.

Deocamdata — nu vorbescu pentru viitoru — cestiunea orientala a Austriei este anti-slavica si pentru ca si ocupatiunea este indreptata in contra intereselor slavice, pentru aceea din punctulu meu de vedere, eu nu o pociu aprobá si nu pociu primi nici tractatulu dela Berlinu — si acésta nu din cauza ca acestu tractatu nu ar fi validu si fara consimtiementulu parlamentulu, ci pentru ca prin proiectulu guvernulu eu vediu punendu-se totu-odata cestiunea de incredere si eu n'am nici o incredere in acestu guvern.

Ocupatiunea Romaniei.

In calitatea sa de magnatu alu tieriei si membru alu delegatiunei dualistice Archiepiscopulu mitropolitu Mironu Romanulu intrebá deunadi pe ministrulu de externe comitele Juliu Andrassy in una din sedintiele publice, daca este adeveratu, cá se lucra pentru inpartirea statulu Romaniei intre cele doue poteri mari vecine Russi'a si Austri'a. Respunsulu ministrulu de externe datu mitropolitulu romanescu in acésta cestiune de inportantia suprema este cunoscutu. Ministrulu declará cá nu scie nimicu de unu planu cá acela, cá nu i s'a propusu de catra nimeni, nimicu in sensulu acesta, si cá sunt numai vorbe de ale pressei periodice. Asia scie dn. comite Andrassy dintru inaltimea sa, in care se afla cá ministru de externe; noi inse cestilalti moritori, carii cu voia fóra voia, venimu in atingere de tóte dilele cu compatriotii nostrii in Vien'a, in B. Pest'a cu membrii ai cameriloru legislative si cu plutocrati, proprietari de mosii si cu comercianti, nóue ni se arata lucrurile cu totulu altumintrea. Du-mi-te in B. Pest'a, stai de vorba cu deputati din ori-care partida ti se va intemplá, si vei audi din tóte partile dicundu-ti-se: Nici de falimentulu de statu, nici de planslavismu altu midilocu de scapare nu mai este, decâtu unificarea Romaniei cu Ungari'a. Pana aci unii totu mai pro-

testá dicundu, cá chiaru Moldavo-romanii de aru vrea, unguiloru nu le trebuie Romani'a, cá-ci si asia au romani prea preste mesura multi. Astadi acea parola a remasu de ceea ce fusese ea din capulu locului: facia-ria, masca. De aci se póte esplicá si aplausulu ce castigá deputatulu M. Jokay, renumitulu publicistu, in desbaterile ce decursera dilele acestea asupra inarticularei tractatulu dela Berlinu. Oppositiunea combatea ocupatiunea Bosniei si a Hertiegovinei; atunci inse Jokay replicá la cei 150 membri ai opositiunei: Candu amu fi mersu se ocupamu Romani'a, atunci sciu cá nu ati fi avutu nimicu in contra cheltuélei milioneloru. Acea observatiune fu primita cu mare placere de catra maiortatea camerei legislative, din cauza cá Jokay vorbise dupa cugetulu tuturoru acelora, carii fóra incorporarea Romaniei nu mai vedu alta mantuintia. Acestu apetitu a crescutu preste mesura de unu anu incóce, adeca de candu lumea trebuí se se convinga, cá si romanii din Romani'a se sciu bate, cá ori-care alti soldati din Europ'a.

Comitele Andrassy nu pune nici unu temeu pe scirile diarieloru respandite in acésta materia. Nici altii nu punu nici unu temeu pe scirile aduse de unele diarie; dara press'a, publicitatea européna e reprezentata prin mai multu cá 13 mii de foi periodice, care cadu sub classe si cathegorii diverse, pe care publiculu celu luminatu le cunoáce si scie se aléga binisioru intre organe de publicitate oficiali, oficióse, ministeriali, de persóne, platite din fonduri de dispositiune, sau din fondurile reuniunei partide; ori de catra plutocratia, cá se'i ajute la operatiuni finantiali, sau organe cu totulu independente. Asia in Ungari'a se scie prea bine, ce insemna si pe cine reprezenta Pester Lloyd. Asemenea candu unu Pesti Napló (diariu de Pesta) declara de repetite-ori in primulu din 25 Mart. Nr. 75: Ungari'a are trebuintia fórté mare de Romani'a, dara si mai mare lipsa-are Romani'a de Ungari'a; de aceea archiereii romani si inteligenti'a romanésca se nu se oppuna la magiarisarea scóleloru si se incete cu propagarea urei, cá vomu avea trebuintia unii de braciele altora, atunci la noi se scia cá acésta este vocea aristocratiei magiare de tóte rangurile.

Daca mai diferu partidele asupra cestiunei acesteia in ceva, apoi aceea este mai multu numai in privinti'a Moldovei. Unii adeca credu, cá Moldov'a nu se va tineá pentru Ungari'a, ci va trece la Russi'a, cá concessiune ce i s'ar face din partea monarchiei nóstre; altii din contra nu vedu nici unu folosu si nici o securitate in viitoru, daca s'ar incorporá numai Munteni'a. Cu alta ocaziune vomu comunicá temeiurile partidei kossuthiane pentru ocuparea si incorporarea Romaniei.

Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Sibiu in 18/30 Martiu 1879. Permeteti-mi, ve rogu domnule redactoru, cá se ve descriu pe scurtu decursulu sedintiei Sinodulu protopresbiterialu din tractulu Mercurei, ce s'au tinutu in 12/24 Martiu a. c. sub presidulu dlui adm. prot. I. Drocu; si acésta din simpla cauza, cá-ci astadata numit'a diua a fostu o serbatóre rara, o adeverata di de bucuria si mangaiere.

Dupa finirea santei liturghii, la care au asistatu mai toti membrii sinodulu, se adunara toti in sal'a cea mare din casele dlui Macelariu, unde pe la 11 ore susu numitulu domnu administratoru prin o cuventare potrivita, plina de insufletire si mangaiere, declará sedinti'a de deschisa, cetindu totudeodata si programulu objectelor ce au a se pertractá in acésta sesiune.

Adunarea alege de notariu alu sinodulu pe dlu B. Greavu si dupa aceea o comisiune de 3. pentru verificarea membriloru alesi pentru periodulu venitoru, care retraginduse in sal'a laterala pentru cercetarea actelor, dupa scurtu timp prin raportoriulu ei propune verificarea tuturoru deputatiloru alesi, ce se si primesce, si constatandu-se numerulu membriloru de facia, sinodulu se declara capace de a aduce concluse valide.

Obiectele principali ale aceste sesiuni au fostu alegerea comitetulu de 12 membri, si a epitropiei protopresbiteriali, carii la propunerea adv. Dr. N. Olariu se si primescu cu unanimitate si anume in comitetu dintre preoti: Predovicu, Craciunu, Oprianu si Oprisiu; dintre mireni dnii I. Macelariu, I. Greavu, B. Greavu, N. Ciugudeanu, I. Oprianu, Dr. Albu, I. Orastianu si D. Ivanu; éra in epitropia par. Alamoreanu, T. Dragomiru si I. Iridonu.

Dupa acésta s'a desbatutu infintierea unui fondu alu acestui tractu, si cu facerea proiectulu referitoru la acestu fondu, s'a incredintiatu susu citatulu comitetu.

Au urmatu dupa acésta raportulu presidulu despre starea bisericeiloru, scóleloru si fonduriloru acestor'a, precum si despre calificatiunea, ce posedu preotii si invetiatorii din acestu tractu. In catu ne amu potutu face notitie, insemnamu, cá numerulu totale alu acestui protopopiatu este 30,000, cá biserici se afla in tóte comunele, dara cá dintre cele 31 comune in 10 nu se afla scóla anumita; cá portarea preotiloru si a invetiatoriloru preste totu e fórté multumitóre, si cá din anulu trecut panu acuma tractulu acest'a in tóta privintia au inaintatu. Dlu administratoru, dupa modest'a nóstra parere, ar face unu serviciu bunu onor. publicu cetitoru, publicandu acestu raportu interesantu, care a multumitu pre deplinu pre intregu auditoriulu.

Dupa deliberarea asupra mai multoru afaceri curente, la propunerea par. I. Craciunu spriginita din partea d-niloru I. Macelariu, Dr. N. Olariu si amplificata din partea acestui din urma, sinodulu in unanimitate decide cu multamire, cá in facia evenimenteloru petrecute nu de multu, si luandu in considerare energie'a intreprindere a Escelentiei Sale Par. Metropolitu facuta la tronulu Maiestatii Sale, pentru a ne scapá si mantui de pericolulu obvenindu, ce ne amenintia biserici'a, scóla si prin urmare natiunea prin proiectulu de lege pentru introducerea limbei magiare in scólele populare, a subterne Escelentiei Sale Par. Metropolitu Mironu

Romanulu o adresa de incredere si multumire pentru pasii facuti. Compunerea acestei adrese, care se alaturédia aici si pe care ve rogu a o publicá, se incredintédia avocatulu din Sibiu Dr. N. Olariu, si totu-deodata se alege o deputatiune de 7 membrii, cari se o substérna.

Cu acestea presidulu inchide sedinti'a prin o cuventare scurta, éra in numele sinodulu i multumesc par. I. Predovicu.

Adress'a susu citata s'a si prezentatu in 17/29 Martiu prin deputatiunea respectiva, cu care ocaziune dupa o cuventare din partea conducétoriulu deputatiunei, Escelentia Sa primindu pre deputati cu cea mai mare afabilitate, a binevoitu a raspunde cam urmatórele: „Me bucuru dniloru si fratiloru, cá pasiulu meu facutu cu ceialalti condeputati la tronulu Maiestatii Sale au aflatu resunetu si spriginu in tóte partile. Me bucuru indoitu, cá sinodulu tractulu Mercuria au aflatu de bine a'si aduce multumirile sale si deosebitu cá corporatiune, ce e unu nou impulsu pentru mine a pasi mai departe pe calea apucata. De si póte rezultatele de pana acuma nu au fostu de totu multumitóre pentru noi, totusi se nu desperamu, cá-ci chiaru candu acestu proiectuar devenilege, poporulu nostru, cum au sciutu pana acuma de sute de ani, va sci si in viitoru, a evitá si departá dela sine ori-ce faptu si ori-ce intentiune, ce iar potea periclitá esistenti'a sa. Ve multumescu inca odata, si ve rogu a duce binecuventarile mele mandantiloru domnielor vóstre.“

Dupa aceea deputatiunea s'a prezentatu si la Illustritatea sa dnulu Vicariu metropolitanu N. Popea, precum si la dnu adv. P. Cosma, spre a le multumi asemenea; cestu din urma raspunde intre altele: „Ve multumescu dniloru si fratiloru; meritele in acésta directiune in prim'a linia sunt a le conducétoriloru, noi cestialti amu fostu numai gregari, totusi mie cá deputatu dietalu mi se va dá ocaziune a luptá inca si in parlamentu contra acestei amenintii.“

In fine observu, cá deputatiunea constatóre din cei subscrisi in adresa, au remasu pe deplinu multamita cu primirea avuta. Inchieu cu acea dorintia, cá inteliginti'a nóstra, si reprezentantii nostri din tóte tracturile si din tóte unghiurile, unde numai se afla romani in acestu imperiu, voru starui din tóte poteri a se opune si a combate ori si ce atentatu, ce s'ar intreprinde in contra esistentiei nóstre nationale.

Marginénulu.

Lasamu se urmedie aci tectulu adresei despre care vorbesce corespondenti'a nóstra de mai susu:

Escelenti'a Vóstra

Inaltu Prea Sante

Archiepiscopo si Metropolitu!

„Pana candu popórale se aflau inca adormite in somnulu greu si umilitoru alu sclaviei, care caracteriséda secolele barbarismulu si a le despotismulu feudal, omenimea si prin urmare si individulu singuraticu éra lipsitu de ori ce dreptu, chiaru si de acela alu apararei sale legitime.“

„Societatea omenésca a trebuitu se tréca prin unu procesu de reforme radicale, ale carei fase si stadii ni le au pastratu istoria, pana candu popórale subjugate, otielindu-si poteri lor prin lupte crancene si sangeróse, se vina la cunoscinti'a demnitatii lor.“

„Prin acele lupte popórale desteptate din letargi'a loru seculara, incepura a se simti pre sine cá individualitati de sine statatóre si indreptatite a'si manifestá si a'si apará esistenti'a loru individuala.“

„Mediulu prin care se manifestédia individualitatea unui poporu este: limb'a sa nationala, acelu tesauru nealienabilu, pe care l'au ereditatu o generatiune dela cealalta, in decursulu secoliloru.“

„Déca vomu aruncá o privire, fia ea ori catu de fugitiva asupra sórtei tuturoru poporaloru, care au jucat unu rol pe acestu pamentu, vomu fi isbiti de o aparitiune fórté caracteristica si instructiva, care este: cá tóte acelea natiuni, care in lupt'a lor pentru esistentia si-au perdutu limb'a, au si disparutu cu totulu de pre fati'a pamentulu, cá si o picatura de apa in oceanulu nemarginitu.“

„Indata ce unu poporu au renuntiatu la esistenti'a sa, si-a perdutu individualitatea sa si prin urmare nationalitatea sa, care ilu deosebiá de celelalte popóra conlocuitóre.“

„Secolulu nostru a fostu si este inca numitu cu predilectiune secolulu nationalitatiloru, asia precum secolulu trecut a fostu numitu acela alu libertatii, alu egalitatii si alu frateritatii.“

Escelentia!

„Mare si sincera a fostu bucuri'a si mandri'a natiunei intregi, precum si a nóstra acestoru subscrisi in acésta adresa, candu veduramu, cá petrundu de marea si sublim'a missiune apostolica, la care ati fostu chiamatu si dandu-ve contu despre pericolulu, ce amenintia esistenti'a limbei si a bisericei nóstre nationale, v'ati pusu in fruntea episcopatulu nostru gr. or., pentru cá arborandu sacrulu stindardu alu libertatii nationale, se mergeti cu pasi firmi, cu fruntea inaltata si cu ánim'a palpitandu de amorulu de patria si de natiune, si se protestatu cu voce tare la tronulu Maiestatii Sale in contra atentatulu si a lovituri mortale, ce se prepara din partea guvernulu ungurescu in contra nóstra.“

„Fiti siguru Escelentia, cá acésta fapta, prin care ati probatu inca odata curagiulu si devotamentulu ce ve caracteriséda, v'au castigatu unu nou si neperitoriu titlu la stim'a, veneratiunea si iubirea intregii natiuni, — eara vocea Escelentiei Vóstre, care a fostu fidelulu intrepreru alu vointiei unei natiuni intregi, au aflatu re-

sunsetulu celu mai caldurosu in ânimele tuturor romanilor, pre alu caroru spriginu moralu si intelectualu veti putea contâ in totudéuna."

"Sinodulu protopresbiteriale alu tractului Mercuria uninduse pre langa manifestatiunile dejâ facute din mai tôte partile archidiecesei, vine prin acésta a'si esprimâ omagiile, felicitările si deplinulu seu consimtiementu pentru inportantulu pasiu, pe care l'ati intreprinsu, pentru apararea santei nôstre cause, si a Ve rugâ totu-deodata, cã si de aci înainte se perseverati cu energi'a si constanti'a de pana acuma pre calea apucata, care pentru natiunea si biserici'a nôstra este unic'a salvatôre, si care pentru aparatorii loru este si va fi si aceea a nemorirei si gloriei."

"Se traiesci Escelentia la multi fericiti ani."

"Ai Escelentiei Vóstre prea plecati si devotati credintiosi si fii sufletesci."

Din siedinti'a sinodului protopresbiteriale alu tractului Mercuria, tîenuta in 12/24 Martiu 1879.

Plenipotentiatii sinodului: Joanu Drocu adm. prot., Joanu Predoviciu deputatulu Oanei, Joanu Macelariu deputatulu Mercurei, Nicolau Ciugudeanu deputatulu Poinei, Jacobu Greavu deputatulu Topârcei, Dr. Nicolau Olariu deputatu din Poiana.

A siésea adunare generala ordinaria a institutului de creditu si de economii „Albina”,

tînuta in 28 Martiu 1879.

Dupace on. d. presedente consiliariu Jacobu Bologa deschise siedinti'a adunarei generale prin unu cuventu scurtu, conformu §-lui 26 din statute, se constată presenti'a legale a 41 de actionari, carii atâtu pentru person'a ddloru, cá proprietari de actiuni, câtu si prin procura primita in sensulu statuteloru, dela alti actionari absenti, representâ 1216 actiuni de câte 100 fl. cu 308 voturi, prin urmare adunarea generale din estimpu fû cercetata multu mai bine decâtu a 5-ea, cea din anulu 1878, candu 38 de actionari presenti au reprezentatu numai 403 actiuni cu 149 de voturi. Estimpu se putea se fia si mai multe voturi, daca nu se intemplâ, singuru din trecere cu vederea a respectiviloru §§-i de statute, cá unele plenipotentie se fia produse numai dupa deschiderea siedintiei, constituirea ei si citirea raportului, éra 20 de voturi se aflâ in manile a doi teneri bravi, pâna acum inse minoreni, casu prevediutu in legea comerciale. Decursulu lucrari-loru acestei adunari generale si rezultatele se voru vedea din processulu verbale, pe carele directiunea are se'lu inpartia thiparitu la toti ddni actionari. Activitatea de preste anu a institutului este coprin-sa in raportulu directiunei care suna:

Onorabila adunare generale! Avemu onórea de a Ve presentâ rezultatulu operatiuniloru societati nôstre in anulu alu sieselea alu esistentiei sale si a Ve supune compturile respective.

Precum administratiunea D-Vóstre la tote darile de séma din trecutu a fostu, cum raru s'a intemplat altoru societati in acelu-asi timpu de crise neintrerupte, in placut'a positiune de a Ve arată unu progresu crescându alu institutului nostru, asemenea avemu astadi bucuri'a de a constata, cá anulu 1878 a intrecutu cu rezultatele sale bune pe toti anii precedenti.

Ve veti convinge despre acésta din bilantiulu aflatu in manile D-Vóstre, cum si din urmatoriulu tablou precisu alu situatiunei societatiei nôstre, aratandu cu demenuntulu desvoltarea si rezultatele fia-carui ramu de operatiune in probe.

I. Depuneri.

Cu finea anului 1877 erau la institutu
466 depuneri in suma de fl. 431,093.90
In decursulu anului 1878 au mai
urmatu
288 in suma de fl. 372,337.45
astmodu totalulu acestui ramu
in 1878 a fostu de
754 depuneri in suma de fl. 803,431.35
din aceste s'au radica in de-
cursulu anului
188 depuneri in suma de fl. 317,908.60
remanendu starea loru cu 31
Decembre 1878 de
566 depuneri in suma de fl. 485,522.75
prin urmare cu fl. 54,428.85 mai mare ca in a. trecutu.

II. Escomptulu.

Starea portfoiului cu finea lunei
Decembre 1877 érá de
2091 schimburi in valóre de fl. 617,029.30
in decursulu anului 1878 s'au
escomptatu
4857 bucati schimburi in suma de . . fl. 1.582,879.90
prin urmare starea totale a
portfoiului in 1878 érá de
6948 schimburi in valóre de fl. 2.199,909.20
din aceste au esitu din port-
foiu in decursulu anului prin res-
cumparare si reescomptu
4712 schimburi in suma de fl. 1.590 835.70
remanându starea portfoiului cu
finea anulu 1878 de
2236 schimburi in valóre de fl. 609,073.50

In raportu cu finea anului trecutu neinsemnat'a reduciune de fl. 7,955.80 a acestui ramu provine din folosirea in mesura mai mare a reescomptului la alte institute, care in 1877 érá de fl. 124,365.50, éra in anulu 1878 a atinsu cifr'a de fl. 331,944.60 cr. Asia dara reverimentulu acestei operatiuni este mai mare cá in anulu precedentu.

III. Creditulu ipotecariu.

Inprumuturile ipotecari au statu la finea anului 1877 din
96 obligatiuni in sum'a de fl. 35,746.99
la cari in decursulu anului s'au
adaosu
1 pretensiune in sum'a de fl. 259.—
prin urmare starea totale in
anulu 1878 éra de
97 imprumuturi in sum'a de fl. 36,005.99
in decursulu anului 1878 s'au
respunsu
12 imprumuturi, cari inpreuna cu ratele
platite dau sum'a de fl. 6,718.—
remanu deci cu 31 Dec. 1878
85 obligatiuni in sum'a de fl. 29,287.99
sau cu fl. 6459.— mai pucinu cá in a. tr.

Dupa-ce acestui ramu numai prin emiterea de scrisuri fonciari i se póte dá o desvoltare sanetósá, si in prevederea apropiarei timpului pentru inceperea acelei emisiuni, amu gasitu consultu a tiernuri si in anulu trecutu estinderea acelu ramu.

Depinde dela adunarea nôstra presenta cá vechi'a dorintia a emiterii scrisuriloru fonciari, se se realizeze inca in decursulu acestui anu.

IV. Credite ficse.

Acésta operatiune inceputa cátra finea anului 1877 a statu la 31 Decembre a numitului anu din
7 imprumuturi in sum'a de fl. 2,400.—
in decursulu anului 1878 s'au
mai acordatu
128 credite in sum'a de fl. 59,941.11
a resultatu deci in decursulu
anului 1878 unu totalu de
135 imprumuturi in sum'a de fl. 62,341.11
in decursulu anului s'a platitu
1 obligatiune, care cu ratele ce s'au
mai respunsu face fl. 4,993.91
remanu deci cu 31 Dec. 1878
134 imprumuturi in sum'a de fl. 57,347.20

V. Lombardulu

sau imprumuturile pe amanetu din cauzele cunoscute din rapórtelu nôstre precedente a inchiaiatu si anulu acesta cu cifr'a neinsemnata de fl. 560.—

VI. Reuniuni de creditu

findu, precum se scie, in desfacere, s'a redusu dela
758 participanti cu unu creditu preste
totu de fl. 44,423.72
prin esire in decursulu anului a
95 participanti si prin platire de im-
prumuturi in suma de fl. 2,997.09
la starea de
663 participanti cu unu creditu preste
totu de fl. 41,426.63
Reverimentulu cassei din totu anulu a fostu
urmatoriulu:
Intrate fl. 1.940,181.51
Esite fl. 1.923,455.21
Totalulu fl. 3.863,636.72
cu fl. 358,244.73 mai mare cá in anulu precedentu.

In toti ramii de operatiune s'au realizatu prin in-
stitutu in anulu 1878, 4888 imprumuturi in sum'a de
fl. 1.542,051.15 sau cu 822 imprumuturi in sum'a de
fl. 159,902.76 mai multu cá in anulu trecutu.

Din portfoiulu de schimburi s'au trecutu in bi-
lantiu cá dubiosa o suma de fl. 1447.75. Alte perderi
n'au obvenitu in anulu trecutu.

Permiteti-ne a dá la acestu locu cetire insusi bi-
lantiului reveditu si aprobatu de comitetulu de revi-
siune alu institutului (se cetesce).

Precum v'ati convinsu din acestu bilantiu amu
efectuitu si acum amortisari in sùme marisióre, éra
contulu speseloru de fondare e redusu acum la sum'a
neinsemnata de fl. 2,800.— Dupa tôte aceste venitulu
brutu alu anului 1878 este de fl. 84,698.19
dupa subtragerea toturoru esiriloru in
sum'a de fl. 50,620.69
resulta unu profitu curatu de fl. 34,077.50

In sensulu §. 62 din statute pro-
punemu urmatórea distribuire a acestui
profitu fl. 15,000.—

5% dividenda dupa capitalulu de actiuni
din restulu de fl. 19,077.50

se vinu 10% cá dotatiune a fondului de
reserva alu actionariloru fl. 1,907.75
cá tantiema pentru 12 mem-
brii ai directiunei, direc-
torulu executiv si cor-
pulu oficialiloru fl. 3,052.40

3% pentru scopuri de bi-
nefacere fl. 572.32 fl. 5,532.47

cu totulu; éra din restulu de fl. 13,545.03

propunemu a se inparti cá supradividenda
intre actionari fl. 13,500.—

éra ultimulu restu de fl. 45.03

se se tréca in contulu profitului anului 1879. Astu-modu
resulta pentru anulu 1878 pentru dd. actionari o divi-
denda de 9 1/2 %.

Fondulu de reserva alu actionariloru cu adausulu
cuotei de astadi din profitu au ajunsu la sum'a de

fl. 20,232.15, crescându dela 31 Decembre 1877 cu
fl. 4,583.59.

Aceste fiindu dd-loru actionari rezultatele trans-
actiuniloru anului trecutu veti inpartesi cu noi con-
vingerea, cá institutulu nostru a ajunsu astadi la aceea
consolidare, care ne indreptatiesce la sperantie frumóse
in viitoriulu celu mai de aprópe.

Cu anulu de bilantiu 1878 espirandu antâiulu pe-
riodu de 6 ani alu primului consiliu de administratiune,
sunt esiti in acestu anu din directiune in sensulu §. 36
din statute doi membrii, anume: Prea Santia Sa d-lu
Episcopu Ioanu Metianu*) si d. Gregoriu Mateiu,**)
alu caroru locu veti binevoi a-lu intregi astadi prin
alegere.

Administratiunea D-Vóstre crede a fi sositu tim-
pulu si afla situatiunea de favoritória pentru inceperea
acelei operatiuni, care are se dea institutului nostru
avéntulu celu mai insemnatu si prin care se va realizâ
intentiunea fundatoriloru institutului si a actionariloru
lui, de a'lu pune in stare cá se dea clasei agricultoriloru
nostrii imprumuturi eftine cu anuitati: intielegemu emi-
tarea de scrisuri fonciari. Dupa-ce inse articolulu de
lege XXXVI din 1876 prescrie, cá acele institute de
bani, cari voru a face acésta operatiune se-si modifice
statutele in sensulu aceluiași, ne amu luatú voia a pune
in programulu adunarii de astadi si modificarea acelorú
§§. din statutele societati nôstre, cari se referescu la
emiterea de scrisuri fonciari, adeca a capitolului X
§§. 95—118.

Inchiâmu rogandu-Ve, cá dupa ascultarea rapor-
tului comitetului de revisiune, se binevoiti a aprobâ
bilantiulu si proiectulu nostru pentru distribuirea pro-
fitului, ficsandu dividend'a anului 1878 cu fl. 9.50 de
actiune, si a dá directiunei si comitetului de revi-
siune absolutoriulu.

(Va urmâ.)

Sciri diverse.

— (Concertulu ce se va arangea) din par-
tea reuniuniloru de cantari germane, romane si magiare,
in favorulu nenorocitorulu inundati din Szeghedinu, va
avea locu Marti in 8 Aprilie st. n. sér'a la 7 óre in
teatrulu cetatii Sibiiului.

Prenotari pentru loge si fotoliuri se voru primi de
Joi in 3 Aprilie in colo, la librari'a Schmiedecke
(Piat'a mare.) Edarea biletelor se va face incependu
din 7 Aprilie.

Pretiulu locuriloru: O logia in etagiulu I. 5 fl., o
logia in parteru 4 fl., in etagiulu II. 3 fl. Unu locu
numerotatu in parterulu I. 80 cr., in parterulu II. 60
cr. in logi'a pentru streini 1 fl. v. a.

— (Calea ferata Ploiesci-Predealu si
Orsiov'a-Verciorov'a.) Se adeveri pe deplinu scirea,
cá a fostu subsemnatu in 16 Martiu n. in ministe-
riulu de externe din Vien'a conventiunea, prin care se
obliga gubernulu romanu a construi definitivu inca in
anulu acesta calea ferata Predealu-Ploiesci si a o predâ
circulatiunei la 13 Decembre stilu nou 1879. Lini'a
ferata Orsiov'a-Verciorov'a va fi deschisa indata ce se
va promulgâ legea, alu careia proiectu va fi asternutu
de cátra gubernu dietei in dilele procsime.

— (Tifusulu eesanthematicu séu cu pete)
grasédia de cateva dile in Brasiovu in modu ingrijitoru.
Morbulu a fostu introdusu prin unu individu strainu,
care venindu de airea, a fostu detienutu in localulu
politiei din Brasiovu. Dela acelu individu prin contagi
tifusulu s'au comunicatu la 9 sergenti de politie, din
cari 4 au si muritu. Se speramu ca autoritatile com-
petente se voru grabi a luâ tôte mesurile necesarie,
pentru cá se apere o cetate asia de inoporata precum
este Brasiovulu, de acelu flagelu teribilu.

— (Teritoriulu inundatu alu Tiszei.)
Diariulu ungurescu „Hon“ estrage din „Leccionulu
topograficu alu tieriloru apartienetóre de corón'a urma-
tórele date relative la teritoriulu inundata si adeca:

	Case	Locuitori	Jugere (pogóne)
Szeghedinulu	9566	70000	138946
Dorozsma	1820	9688	32359
Tape	477	2472	8014
Algyó	425	2914	2242

Totalu 12288 85074 181561

Aceste date se referu numai la Szeghedin si la locali-
tatile inundate de prin pregiuru. Este inse de observatu,
ca ap'a au inundatu si alte localitati ale caroru teritorii
sunt in parte subt apa. In cátu priveste cifr'a caselorú
si si a locuitoriloru, apoi se póte dice, ca torentulu a
nimicitu 12000 case si ca 84000 ómeni au remasu fara
adapostu.

— (Neecrologu.) In Berlinu a muritu in 27
l. c. principele Waldemar, fiulu alu treilea alu prin-
cipelui de coróna germanu, in etate de 12 ani. Morbulu
de care a muritu a fostu anghin'a difteritica.

*) Dupa informatiunile nôstre, episcopulu, de si
unulu din actionarii principali, s'a retrasu dela directiune
inca din Aprile a. tr., éra demissiunea ii fû motivata
nu numai cu absentia sa din locu dela resiedinti'a di-
rectiunei, cátu mai virtosu cu positiunea sa superióra
eclesiastica. Red. Obs.

**) Dn. Grig. Mateiu, comerciante din locu, esise
prin tragere la sorti, fû inse realesu tocma pentru-cá
este comerciante, cá se fia reprezentata clasea respec-
tiva de actionari. Red.

La Nr. acesta e alaturatu unu suplementu.